

153

Αριθμός Απόφασης 12017

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ

Τακτική Διαδικασία

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές
Πρωτοδικών, Πρωτοδίκη και
Πρωτοδίκη - Εισηγητή και από τη Γραμματέα.

Πρόεδρο

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του στις 16 Φεβρουαρίου 2017, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Των εναγόντων: 1. και 2.

το γένος

αμφοτέρων κατοίκων Παστίδας Ρόδου, οι οποίοι παραστάθηκαν, ο πρώτος μετά και η δεύτερη δια των πληρεξουσίων τους δικηγόρων, Μιχαήλ Τσίμπλη και Γεωργίου Μαυρομμάτη.

Της εναγομένης: Ανωνύμου τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία με έδρα την Αθήνα, νομίμως εκπροσωπούμενης, η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της,

Οι ενάγοντες ζητούν να γίνει δεκτή η από 11.09.2015 αγωγή τους, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό έκθεσης κατάθεσης 164/2015 και προσδιορίστηκε για την παραπάνω δικάσιμο.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης με τη σειρά της από το έκθεμα, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν να γίνουν δεκτοί.

ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Από τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ προκύπτει ότι δάνειο είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας συμβαλλόμενος (δανειστής) μεταβιβάζει στον άλλο συμβαλλόμενο (οφειλέτη) αντικαταστατά πράγματα κατά κυριότητα, ο δε

οφειλέτης υποχρεούται να επιστρέφει πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας. Αναγκαίο στοιχείο του δανείου είναι, εκτός του να υπάρχει καταρτισμένη σύμβαση κατά τους όρους των άρθρων 185-195 ΑΚ η παράδοση και μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων (βλ. ΑΠ 889/2010 ΔΕΕ 2010.1037, ΑΠ 992/2010 ΤΝΠ Νόμος). Σύμφωνα με τα ανωτέρω η σύμβαση δανείου είναι ενοχική, διαρκής, άτυπη σύμβαση και κατά την μάλλον κρατούσα στη θεωρία και νομολογία άποψη, παραδοτική σύμβαση με την έννοια ότι για την κατάρτισή της απαιτείται μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων από το δανειστή στον οφειλέτη (βλ. ΑΠ 1417/2007 ΕλλΔνη 2007.1369, Μπαλής Γενικές Αρχές παρ. 32 και 82, Ζέπος Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο παρ. 51 1, Βουζίκας ΕρμΑΚ εισαγ. άρθρων 806-809 αρ. 10, Ι. Ρόκας ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου εισαγ. άρθρων 806-809 αρ. 11, Καυκάς Ενοχικό Δίκαιο παρ. 2γV).

Δ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

II. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 4 παρ/φοι 1 και 2 του α.ν. 362 της 4/4.6.1945, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το άρθρο 20 του ΕισΝ αυτού «πάσα δικαιοπραξία έγγραφος ή προφορική εξ ης πηγάζουν αξιώσεις ή υποχρεώσεις προς καταβολήν τιμήματος ή μισθώματος πράγματος ή αμοιβής πάσης φύσεως υπηρεσιών ή έργου υπέρ προσώπου διαμένοντος εν Ελλάδι δύναται να συνομολογήται μόνον εις δραχμάς. Η ρήτρα εν δικαιοπραξία δι' ης, παρά την διάταξιν της προηγουμένης παραγράφου, συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις εν Ελλάδι εις χρυσόν, χρυσά νομίσματα ή συναλλάγμα, ή εις δραχμάς μεν ων όμως το ποσόν αφήεται να προσδιορισθή εκ της τιμής του χρυσού ή των χρυσών νομισμάτων ή του συναλλάγματος ή του τιμαρίθμου, είναι άκυρος. Εν τη περιπτώσει ταύτη, το αρμόδιον δικαστήριον προσδιορίζει κατά την κρίσιν αγαθού ανδρός την δικαίαν αντιπαροχήν, ήτις όμως δεν δύναται να είναι ανωτέρα του εις δραχμάς ισαξίου του εν τη ρήτρα αναφερομένου ποσού χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή συναλλάγματος επί τη βάσει της κατά το άρθρο 2 του παρόντος νομίμου τιμής αυτών κατά την ημέραν της συνομολογήσεως της δικαιοπραξίας, εφ' όσον και το ούτω προκύπτον ποσόν εις δραχμάς δεν ήθελε θεωρηθή ως υπέρογκον». Οι διατάξεις αυτές έχουν, κατά τη διασταλτική τους ερμηνεία, εφαρμογή σε κάθε εν ζωή δικαιοπραξία, με την οποία συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις σε χρυσό ή ξένο νόμισμα, επομένως και σε σύμβαση δανείου, ως και σε περίπτωση αφηρημένης υποσχέσεως ή αναγνώρισεως χρέους. Μερική απόκλιση του προαναφερόμενου

απαγορευτικού κανόνα, αποβλέποντος στην προστασία του εθνικού νομίσματος, απετέλεσε, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, η μεταγενέστερη διάταξη της παρ. 7 της 267/9.4.1953 Πράξεως Υπουργικού Συμβουλίου, που κυρώθηκε με το ν. 2415/1953, στην οποία ορίζεται ότι «από της ισχύος της παρούσης επιτρέπεται η μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, πλην των Τραπεζών και των ασφαλιστικών ταμείων, συνομολόγησις δανείων με την ρήτρα δολλαρίου ή άλλου ξένου νομίσματος, εξαιρέσει των χρυσών νομισμάτων. Νοείται ότι η πληρωμή των εκ των δανείων τούτων υποχρεώσεων ενεργείται δια της καταβολής του οφειλομένου ποσού επί τη βάσει της επισήμου τιμής του ξένου συναλλάγματος κατά την ημέραν της εξοφλήσεως». Έτσι με τη διάταξη αυτή, επιτράπηκε κατ' εξαίρεση και μόνο προκειμένου περί συμβάσεων δανείου, η συνομολόγηση της ρήτρας σε ξένο νόμισμα (συνάλλαγμα), πλην χρυσού, κατά την οποία συμφωνείται η αυτοουσία καταβολή ορισμένης ποσότητας ξένων νομισμάτων. Η ρήτρα αυτή διαφοροποιείται από τη ρήτρα σε αξία ξένου νομίσματος ή συναλλάγματος, σύμφωνα με την οποία η καταβολή γίνεται σε δραχμές και ο οφειλέτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει σε δραχμές και πάλι αλλά κατά την τρέχουσα αξία που θα έχει το ξένο νόμισμα κατά το χρόνο της πληρωμής (βλ. ΟΛΑΠ 21/1990 ΕλλΔνη 1990.811). Περαιτέρω, με την υπ' αριθμ. 142/13- 11-1978 ΠΥΣ εγκρίθηκε η κατά την υπ' αριθ. 187/19-10-1978 συνεδρίαση της Νομισματικής Επιτροπής (Υποεπιτροπής Πιστώσεων), ληφθείσα απόφαση, με την οποία επιτράπηκε εκ μέρους των τραπεζών, χορήγηση πάσης φύσεως δανείων ή πιστώσεων σε ξένο νόμισμα, σε ημεδαπές ή αλλοδαπές ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Επακολούθησε η έκδοση της με αριθμόν 1976 της 19/25-9- 1991 Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, στον οποίο, ως σημειωθεί, είχαν μεταβιβαστεί οι αρμοδιότητες της Νομισματικής Επιτροπής και των υποεπιτροπών της (άρθρο 1 του ν. 1266/1982), με την οποία επιτράπηκε ο δανεισμός σε συνάλλαγμα, ιδιωτικών και δημοσίων επιχειρήσεων. Επιπλέον, με την υπ' αριθ. 537/1993 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, η οποία συμπλήρωσε την ΠΔ/ΤΕ 1976/19-9- 1991, διευκρινίστηκε ότι επιτρεπόταν ο δανεισμός σε συνάλλαγμα φυσικών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου από τις εμπορικές και κτηματικές τράπεζες, στο πλαίσιο της πιο πάνω Πράξης, για την κατασκευή, επισκευή και αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, που προορίζονταν για ιδιόχρηση ως κατοικίες ή

εκμετάλλευση. Τέλος, με την υπ' αριθμ. 2325 της 2/11-8-1994 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 2342 της 24/29-11-1994 πράξη του ίδιου και η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του ΠΔ 96/1993 «Περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας, στις διατάξεις της Οδηγίας αριθμ. 88/361/ΕΟΚ και της οδηγίας αριθμ. 92/122/ΕΟΚ, σχετικά με την «κίνηση κεφαλαίων», περιορίστηκε ακόμη περισσότερο η αρχή της απαγορεύσεως συνάψεως τραπεζικών δανείων σε ξένο νόμισμα. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω ΠΔ/ΤΕ, επιτράπηκε χωρίς περιορισμούς, η χρηματοδότηση σε συνάλλαγμα, φυσικών και νομικών προσώπων. Μάλιστα, στο άρθρο 1 του πρώτου κεφαλαίου αυτής ορίζεται ότι «η διάρκεια, η τυχόν περίοδος ανανέωσης ή παράτασης των δανείων που συνάπτονται από την έναρξη ισχύος της παρούσας Πράξης, το επιτόκιο και οι λοιποί όροι, καθορίζονται ελεύθερα μεταξύ των συναλλασσομένων μερών» (βλ. ΑΠ 2196/2009, ΧΡΙΔ 2011, 105, ΕφΑθ 91/2004, ΔΕΕ 2004, 427, ΕπισκΕμπΔ 2005, 104). Επακολούθησε ο Ν. 2842/2000, με τον οποίο αντικαταστάθηκε η δραχμή με το Ευρώ, με την εισαγωγή του ως ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και την εντεύθεν ομαλοποίηση της οικονομικής καταστάσεως στην Ελλάδα, με παράλληλη κατάργηση με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 αυτού της προϊσχύουσας εξαιρετικής νομοθεσίας και γενικά κάθε διατάξεως που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα (βλ. ΑΠ 2196/2009 ΧριΔ 2011.105). Επιπλέον, στο άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 5422/1932 ορίζεται ότι: «1. Αι πάσης φύσεως εις συνάλλαγμα οφειλαί αι πληρωτέαι εν Ελλάδι εξοφλούνται εις δραχμάς επί τη τρεχούση τιμή της ημέρας της εξοφλήσεως. Επί τη ούτη τιμή αποδίδονται και οι εις συνάλλαγμα παρά τραπεζής καταθέσεις, πλην των καταθέσεων των ανηκουσών εις μονίμως κατοικούντος εν τη αλλοδαπή προ της ισχύος να αποδίδονται εις αυτούσιον συνάλλαγμα». Από την προαναφερόμενη διάταξη, που διατηρήθηκε σε ισχύ μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρο 20 ΕισΝΑΚ), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 291 και 292 ΑΚ, συνάγεται ότι όταν συνομολογήθηκε νόμιμα οφειλή σε ξένο νόμισμα, ο δανειστής ενασκώντας με την αγωγή την αξίωσή του, μπορεί να ζητήσει να του καταβληθεί το ισάξιο σε δραχμές του αλλοδαπού νομίσματος κατά την ημέρα κατά την οποία πράγματι γίνεται η πληρωμή. Με την αντικατάσταση, δε, της δραχμής ως εθνικού νομίσματος από το ευρώ, οι

ανωτέρω οφειλές εξοφλούνται σε ευρώ με τη συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ και αλλοδαπού νομίσματος κατά την ημέρα της εξόφλησης. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται στις αξιώσεις που στηρίζονται απευθείας στο νόμο και στις έγκυρες συμβατικές οφειλές σε ξένο νόμισμα, ενώ δεν έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις των αξιώσεων αποζημίωσης από αδικοπράξια που διέπονται από το ελληνικό δίκαιο (βλ. ΑΠ 678/2010, ΕφΠειρ 145/2011 ΠειρΝομ 2011.194). Έτσι, μετά το Ν. 2842/2000, την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος, την κατάργηση των νομισματικών περιορισμών και των λοιπών μέτρων ελέγχου συναλλάγματος και την ελεύθερη πλέον συνομολόγηση σε ξένο νόμισμα, επί μεν οικειοθελούς εκπλήρωσης της ενοχής, ενόψει και της διαζευκτικής ευχέρειας που παρέχει το άρθρο 291 ΑΚ, το 6 παρ. 1 του Ν. 5422/1932 έχει ενδοτικό χαρακτήρα και δεν διαφέρει πλέον ουσιωδώς από την ΑΚ 291, με την έννοια ότι ο οφειλέτης, αν δεν συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, καταβάλλει είτε σε ημεδαπό είτε σε αλλοδαπό νόμισμα, επί, δε, άσκηση της αξίωσης του δανειστή και επιδίκαση συγκεκριμένης οφειλής, το δικαστήριο ελλείψει αντίθετης συμφωνίας, δεν θα επιδικάσει αλλοδαπό νόμισμα, αλλά το ισάξιά του σε ευρώ κατά την ημέρα της πραγματικής πληρωμής (βλ. Γ. Ιατράκη, Η εκπλήρωση της χρηματικής παροχής με ξένο νόμισμα, ΧρΙΔ 2011.566, ΠΠρΠειρ 619/2016 – Τ Ν.Π. Νόμος).

III. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 2251/1994 «περί προστασίας των καταναλωτών», όπως αυτό είχε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθ. 10 παρ. 24 στοιχ. β' του Ν 2741/1999, οι γενικοί όροι των συναλλαγών, δηλαδή οι όροι, που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για αόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων, απαγορεύονται και είναι άκυροι, αν έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, όπως είναι και ο πελάτης της τράπεζας, στον οποίο η τελευταία, χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση, αλλά με βάση προδιατυπωμένους όρους χορηγεί, εκτός των άλλων, καταναλωτικά ή στεγαστικά δάνεια. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας ενός τέτοιου γενικού όρου, ενσωματωμένου σε σύμβαση, κρίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης, από την οποία αυτή εξαρτάται (βλ. ΑΠ 904/2011

Αρμ 2012, 1708). Ο περιέχων τη διάταξη αυτή νόμος 2251/1994 αποτελεί, εξάλλου, ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5.4.1993 «σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές». Στο άρθρ. 3 παρ. 1 της εν λόγω Οδηγίας ορίζεται ότι «ρήτρα σύμβασης, που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική, όταν, παρά την απαίτηση της καλής πίστης, δημιουργείται εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση». Η ρύθμιση της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994 αποτελεί εξειδίκευση της γενικής αρχής του άρθρου 281 ΑΚ, κατά την οποία απαγορεύεται η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ή η κατάχρηση ενός θεσμού, όπως είναι η συμβατική ελευθερία. Η ανωτέρω παράγραφος, στην αρχική της διατύπωση, χρησιμοποιούσε τον όρο «υπέρμετρη διατάραξη» της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων, αποκλίνοντας έτσι φραστικά από τη διατύπωση του άρθρ. 3 παρ. 1 της Οδηγίας, η οποία ομιλεί για «σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών». Στενή γραμματική ερμηνεία του όρου «υπέρμετρη» διατάραξη θα οδηγούσε σε σημαντικό περιορισμό της δυνατότητας ελέγχου του περιεχομένου των γενικών όρων των συναλλαγών (γ.ο.σ.) και, συνεπώς, σε μειωμένη προστασία του καταναλωτή έναντι εκείνης της Οδηγίας. Η ανάγκη της σύμφωνης με την Οδηγία ερμηνείας του εθνικού δικαίου επιβάλλει, επομένως, όπως ο όρος «υπέρμετρη» διατάραξη εκληφθεί, διασταλτικά ερμηνευόμενος, ότι σημαίνει «ουσιώδη ή σημαντική» διατάραξη. Η ανάγκη αυτή, εναρμονισμένης δηλαδή προς την Οδηγία ερμηνείας, επιβάλλει να δοθεί η ίδια έννοια, μέσω τελολογικής συστολής, στον όρο «διατάραξη» και μετά την απάλειψη του όρου «υπέρμετρη», στην οποία προέβη ο νεότερος νομοθέτης με το άρθρ. 10 παρ. 24 στοιχ. β' του Ν. 2741/1999. Συνεπώς, και μετά την τροποποίηση αυτή, προϋπόθεση της καταχρηστικότητας κάποιου γ.ο.σ. είναι η με αυτόν «ουσιώδης ή σημαντική» διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας (βλ. ΟΛΑΠ 6/2006 ΕΛΛΔ 2006, 419). Πρέπει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι η παρ. 2 του άρθρου 6 του ως άνω νόμου έχει ήδη αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3587/2007. Ορίζεται δε πλέον σε αυτή ότι γενικοί όροι συναλλαγών, που έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, απαγορεύονται

ΕΦΡΑ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

και είναι άκυροι. Προστέθηκε, δηλαδή, με την ως άνω διάταξη ο όρος «σημαντική», που δεν υπήρχε στην προϋπάρχουσα μορφή του άρθρου. Περαιτέρω, εκτός από την ανωτέρω γενική ρήτρα για την καταχρηστικότητα των γ.ο.σ., που συνεπάγονται διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας, στην παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994 απαριθμούνται ενδεικτικώς και τριάντα μία περιπτώσεις γενικών όρων, που θεωρούνται άνευ ετέρου (*per se*) καταχρηστικοί, χωρίς ως προς αυτούς να ερευνάται η συνδρομή των προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας, αφού αυτοί θεωρούνται, κατά αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και η υπό στοιχείο ια, σύμφωνα με την οποία καταχρηστικοί είναι και εκείνοι οι όροι, που, χωρίς σπουδαίο λόγο, αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή. Η σωρευτική εφαρμογή από το Δικαστήριο των παρ. 6 και 7 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994 δεν αποκλείεται, καθώς η επίκληση του γενικού αξιολογικού κριτηρίου «της διατάραξης της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή» είναι δυνατό να έχει αξία και χρησιμότητα για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών και αόριστων αξιολογικών κριτηρίων, που χρησιμοποιεί ο νόμος στις επιμέρους περιπτώσεις του ενδεικτικού καταλόγου. Εξάλλου και οι περιγραφόμενες από το νόμο ειδικές, κατά αμάχητο τεκμήριο, περιπτώσεις καταχρηστικότητας αποτελούν ενδείκτες, που καθοδηγούν στην ερμηνεία της γενικής ρήτρας και, συγκεκριμένα, της έννοιας της διατάραξης της συμβατικής ισορροπίας. Μεταξύ των καθοδηγητικών αρχών, που συνάγονται από τις ειδικές αυτές περιπτώσεις, είναι και η αρχή της διαφάνειας, καθώς και η αρχή της απαγόρευσης της χωρίς λόγο ανάθεσης του προσδιορισμού της παροχής ή των επιμέρους στοιχείων της στην απόλυτη κρίση του προμηθευτή. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, η οποία ρητά διατυπώνεται και στο άρθρο 5 της Οδηγίας, οι γ.ο.σ. πρέπει να είναι διατυπωμένοι με τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να διαγνώσει εκ των προτέρων κρίσιμα στοιχεία ή μεγέθη της σύμβασης, όπως τη διάρκειά της και τα μεγέθη, που περικλείονται στη βασική σχέση παροχής και αντιπαροχής. Η σχέση αυτή παροχής και αντιπαροχής, κατ' αρχήν, δεν λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα κάποιου

γ.ο.σ. Εντούτοις, σύμφωνα και με το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας, ελέγχεται, εάν ο σχετικός όρος δεν είναι διατυπωμένος κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν έχει, δηλαδή, παραβιασθεί η αρχή της διαφάνειας (βλ. ΟΛΑΠ 15/2007 ΔΕΕ 2007.975). Η ως άνω απαίτηση περί διαφάνειας των γ.ο.σ. δεν αφορά, εξάλλου, απλά και μόνο τον κατανοητό αυτών χαρακτήρα από τυπική και γραμματική άποψη, παρά αναφέρεται και στη λειτουργία τους, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που κάθε όρος συνεπάγεται γι' αυτόν (ΔΕΚ, απόφαση της 30ης Απριλίου 2014, υπόθεση C-26/13, Arpad Kasler, Hajnalka Kasleme Rabai κατά OTP Jelzalogbank Zrt, σκέψεις 71 - 75). Η παραπάνω σαφήνεια, δηλαδή, αφορά και τις νομικές συνέπειες μίας ρήτρας, δηλαδή τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή. Για το λόγο δε αυτό, ασαφείς ή πολυσήμαντες ρήτρες δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από τον προμηθευτή, με σκοπό να ενισχύσει τη θέση του απέναντι στον καταναλωτή. Ειδικά, όσον αφορά τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες και επιβαρύνσεις, αυτές θα πρέπει να είναι ευκρινείς, με την έννοια ότι μπορούν να γίνουν άμεσα κατανοητές από το μέσο καταναλωτή, ο οποίος δεν διαθέτει εξειδικευμένες νομικές ή οικονομικές γνώσεις. Η διαφάνεια, λοιπόν, αφορά στη σαφή και κατανοητή διατύπωση, στην αρχή του ορισμένου ή οριστού περιεχομένου και στην αρχή της προβλεψιμότητας της ύπαρξης των όρων. Αδιαφανείς ρήτρες, που αποκρύπτουν την πραγματική, νομική και οικονομική κατάσταση, δημιουργούν τον κίνδυνο ο καταναλωτής είτε να απόσχει από την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων του, είτε να αποδεχθεί αξιώσεις, που, κατά το φαινόμενο, έχει ο προμηθευτής. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αδιαφανείς ρήτρες μπορεί να οδηγήσουν, ακριβώς λόγω της αδιαφάνειάς τους, στη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας κατά το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν 2251/1994. Για το λόγο αυτό και οι γ.ο.σ., υπακούοντας στην παραπάνω αρχή, πρέπει να παρουσιάζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών κατά τρόπο ορισμένο, ορθό και σαφή (βλ. ΑΠ 652/2010 ΔΕΕ 2010.943). Περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι η ακυρότητα ενός γ.ο.σ. δεν επιδρά στο κύρος όλης της δικαιοπρακτικής σύμβασης, αλλά είναι μερική, υπό την έννοια ότι άκυρος θεωρείται μόνο ο συγκεκριμένος καταχρηστικός, σύμφωνα με το νόμο, όρος. Ως προς δε το ζήτημα της πλήρωσης του κενού, που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός γ.ο.σ., αυτό καλύπτεται, καταρχήν, και εφόσον προβλέπεται

ΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

σχετική ρύθμιση, με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου, ο οποίος, όπως προκύπτει από τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 93/13, θεωρείται ότι δεν περιέχει καταχρηστικές ρήτρες και ότι συνάδει με τους σκοπούς του άρθ. 6 παρ. 1 της Οδηγίας 93/13 (βλ. την ανωτέρω απόφαση του ΔΕΚ, σκέψεις 80 - 82 και 85). Σε διαφορετική περίπτωση, γίνεται από το Δικαστήριο συμπληρωματική ερμηνεία της σύμβασης κατά το άρθ. 200 ΑΚ, βάσει, δηλαδή, της καλής πίστης, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη (βλ. ΕφΑθ 1471/2013, ΠΠρΡοδ 35/2015 αδημ., ΠΠρΞανθ 23/2014 ΤΝΠ Νόμος). Έτσι, η απόφαση του Δικαστηρίου, που προβαίνει σε συμπληρωματική ερμηνεία άκυρου, κατά τα ανωτέρω, όρου, δεν είναι διαπλαστική, διότι δεν προβαίνει σε προσδιορισμό της παροχής κατά τη διάταξη του άρθρου 371 εδ. 2 ΑΚ (οπότε στην περίπτωση αυτή πράγματι θα επρόκειτο για διαπλαστική απόφαση, η οποία διαπλάσσει το περιεχόμενο της ενοχικής σχέσης), παρά μόνο σε συμπλήρωση του κενού, που δημιούργησε ο άκυρος όρος, ώστε να ανταποκρίνεται στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, χωρίς, ωστόσο, να τροποποιεί τη σύμβαση (βλ. ΠΠρΞανθ 23/2014, ΠΠρΠειρ 619/2016 - ΤΝΠ Νόμος).

IV. Κατά τη σαφή έννοια του άρθρου 388 ΑΚ, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες παρέχεται στον ένα από τους συμβαλλόμενους σε αμφοτεροβαρή σύμβαση το διαπλαστικό δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο την αναγωγή της οφειλόμενης παροχής στο μέτρο που αρμόζει ή και τη λύση ολόκληρης της σύμβασης, εφόσον η τελευταία δεν έχει ακόμη εκτελεστεί, είναι: α) μεταβολή των περιστατικών στα οποία κυρίως ενόψει της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών τα μέρη στήριξαν τη σύναψη της αμφοτεροβαρούς συμβάσεως, β) η μεταβολή μπορεί να είναι μεταγενέστερη της κατάρτισης της σύμβασης και να οφείλεται σε λόγους που ήταν έκτακτοι και δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, γ) από την μεταβολή αυτή η παροχή του οφειλέτη ενόψει και της αντιπαροχής να καθίσταται υπέρμετρα επαχθής. Έκτακτα και απρόβλεπτα περιστατικά κατά την έννοια του ως άνω άρθρου είναι αυτά που δεν επέρχονται κατά την κανονική πορεία των πραγμάτων και προκαλούνται από ασυνήθιστα γεγονότα, φυσικά, πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά κ.λπ. (ΑΠ 1171/2004 ΕλλΔνη 46. 157, ΕφΑθ 7313/2006 ΕλλΔνη 2006.295). Επίσης αν η σύμβαση έχει εξ ολοκλήρου και ανεπιφύλακτα εκπληρωθεί και από τους δύο συμβαλλόμενους,

δεν υπάρχουν περιθώρια εφαρμογής της ΑΚ 388, καθώς η αναδρομική λύση ή αναπροσαρμογή της σύμβασης δεν θα είναι συνήθως σύμφωνη με την καλή πίστη. Η προϋπόθεση αυτή δεν συντρέχει αν ο οφειλέτης της υπέρμετρα επαχθούς παροχής την εκπλήρωσε με επιφύλαξη των δικαιωμάτων του που πηγάζουν από την ΑΚ 388, καθώς και αν η σύμβαση έχει εκπληρωθεί μόνο εν μέρει ή μόνον από τον ένα συμβαλλόμενο (Απόστολου Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Γενικό μέρος, 1999 § 33 παρ. 20 σελ. 344, ΕφΘεσ 373/1979 Αρμ 1979.665). Η μεταβολή των συνθηκών πρέπει να αφορά περιστατικά στα οποία τα μέρη με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη στήριξαν κυρίως τη σύναψη της σύμβασης. Θα πρόκειται για πραγματικά ή νομικά γεγονότα που αποτέλεσαν κοινό θεμέλιο της σύμβασης. Συνεπώς πρέπει και τα δύο μέρη, όχι μόνον το ένα να το έθεσαν σιωπηρά (και όχι με τη μορφή αίρεσης) ως όρο ισχύος της μεταξύ τους σύμβασης, με την έννοια ότι δε θα προέβαιναν σε αυτή, αν γνώριζαν τη μεταβολή που επρόκειτο να επέλθει. Όσα περιστατικά αποτέλεσαν θεμέλιο μόνο του ενός μέρους αποτελούν απλά γεγονότα που ώθησαν το μέρος αυτό στη σύναψη της σύμβασης (παραγωγικά αίτια) και άρα δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ΑΚ 388. Άλλωστε τα παραγωγικά αίτια της βούλησης θεωρούνται κατά κανόνα επουσιώδη (ΑΚ 143) και δεν συνδέονται κατ' αρχήν με έννομες συνέπειες, εκτός αν ειδικά σε διάταξη νόμου ορίζεται διαφορετικά (βλ. ΑΚ 1784). Αντίθετα καθαρά προσωπικές επιδιώξεις, με την προοπτική των οποίων τα μέρη συνήψαν τη σύμβαση, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως περιστατικά στα οποία βασίσθηκε η σύμβαση (Απόστολου Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Γενικό μέρος, 1999 § 33 παρ. 10, 11 σελ. 341). Επομένως τα περιστατικά που λαμβάνουν υπόψη τα μέρη για τη σύναψη της σύμβασης καθεαυτά δεν είναι κρίσιμα (ΑΚ 143). Από αυτά τα περιστατικά η ΑΚ 388 αποχωρίζει ορισμένα που μπορεί να αποκτήσουν σημασία: Εκείνα στα οποία κυρίως στηρίχθηκαν οι συμβαλλόμενοι, τα οποία αποτέλεσαν δηλαδή κοινό δικαιοπρακτικό θεμέλιο γι' αυτούς. Το κριτήριο αυτό αντικειμενικοποιείται κατά το ότι η στήριξη στο περιστατικό πρέπει να είναι κοινή και για τα δύο μέρη. Επιθυμίες ή παραστάσεις του ενός συμβαλλομένου που δεν έγιναν ή δεν μπορούσαν να γίνουν αντιληπτές από τον αντισυμβαλλομένο του, οσοδήποτε και αν είναι ουσιώδεις για τον πρώτο δεν αποτελούν κοινό θεμέλιο. Η διατύπωση της διατάξεως (εστήριξαν) φαίνεται μάλιστα ακόμα στενότερη. Φαίνεται δηλαδή ότι απαιτεί να έγιναν και όχι απλώς να μπορούσαν

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

να γίνουν αντιληπτά τα περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε ο ένας από τον άλλο (βλ. Σταθόπουλο σε Γεωργιάδη-Σταθόπουλου Αστικός Κώδιξ, άρθρο 388 παρ. 10 σελ. 369). Συνεπώς η διάταξη του άρθρου 388 ΑΚ, έχει ως προϋπόθεση ότι τα μέρη κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης έλαβαν υπόψη τους περιστατικά στα οποία, με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, θεμελίωσαν το περιεχόμενο της 'σύμβασης, γιατί απέβλεψαν σ' αυτά και αποτέλεσαν το βάθος της. Στη συνέχεια όμως απαιτείται τα περιστατικά αυτά σε μεταγενέστερο χρόνο να μεταβλήθηκαν, τα δε γεγονότα τα οποία προκάλεσαν τη μεταβολή να έχουν χαρακτήρα έκτακτο, μη δυνάμενα να προβλεφθούν (ΑΠ 1171/2004 δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Εάν δεν συντρέχει από τις ως άνω προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 ΑΚ εκείνη της απρόοπτης και ανυπαίτιας μεταβολής των συνθηκών, είναι επιτρεπτή η εφαρμογή του άρθρου 288 ΑΚ, εφόσον συντρέχουν οι υπόλοιπες προϋποθέσεις εφαρμογής αυτού. Η διάταξη του άρθρου αυτού, κατά την οποία «ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη», προβλέπει τη δυνατότητα διαμόρφωσης της έννομης σχέσης με βάση τα ανωτέρω κριτήρια και εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, ασχέτως αν απορρέει από σύμβαση ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή ή πηγάζει από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν προβλέπεται άλλη ειδική προστασία ή συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 388 ΑΚ (ΑΠ 850/2010 δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Ειδικότερα η διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ παρέχει στο δικαστή τη δυνατότητα, όταν λόγω συνδρομής ειδικών συνθηκών η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που επιβάλλονται στις συναλλαγές, να την επεκτείνει ή περιορίσει με βάση αντικειμενικά κριτήρια κατά τις αντιλήψεις που κρατούν στις συναλλαγές στο επίπεδο εκείνο το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συναλλακτικής καλής πίστης, ώστε να επιτευχθεί η αναπροσαρμογή της παροχής στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει την δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη (ΟΛΑΠ 9/1997, ΑΠ 1325/2013 δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Τη συνδρομή των ειδικών συνθηκών που επιβάλλουν την εφαρμογή της ως άνω διατάξεως οφείλει, για την πληρότητα της αγωγής, να επικαλεσθεί και, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, να αποδείξει ο ενάγων. Ειδικότερα, όταν κατ' εφαρμογή της ως άνω διατάξεως ζητείται η

μείωση της συμφωνηθείσας παροχής, ο ενάγων οφείλει να περιλάβει στο εισαγωγικό δικόγραφο, πλην άλλων και πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία, από την εκτίμηση των οποίων να μπορεί να σχηματισθεί δικανική πεποίθηση ότι το προτεινόμενο από αυτόν χρηματικό αντάλλαγμα είναι εκείνο που αντισταθμίζει, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών, την αξία της αντιπαροχής (πρβλ προκειμένου για μισθωτικές συμβάσεις ΕφΑθ 1824/2009 ΝοΒ 2009.1363). Η δε η διεργασία του δικαστηρίου για να αποφασίσει την αναπροσαρμογή συνίσταται στη σύγκριση των δύο σκελών της αναπροσαρμογής. Αν μεταξύ των δύο αυτών σκελών υπάρχει διαφορά δεν επιδικάζεται, αλλά πρέπει παραπέρα το δικαστήριο να κρίνει αν αυτή είναι τέτοια, ώστε κατά τις αρχές της καλής πίστης να δημιουργείται η ανάγκη αναπροσαρμογής. Στη συνέχεια και εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη ανάγκης αναπροσαρμογής κατά την προεκτεθείσα έννοια, η αναπροσαρμογή δεν θα ακολουθήσει τυπικό μαθηματικό υπολογισμό και δεν θα χορηγηθεί ολόκληρη η προκύπτουσα διαφορά, αλλά θα αναπροσαρμοσθεί η παροχή στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει την δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά την διαταραχθείσα καλή πίστη (ΑΠ 1325/2013 δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Το δικαίωμα δε αναπροσαρμογής κατά την εν λόγω διάταξη του άρθρου 288, είναι διαπλαστικό και κατά συνέπεια, τόσο η αγωγή όσο και η απόφαση είναι διαπλαστικές. Αποτέλεσμα δε τούτου είναι ότι το ασκηθέν δικαίωμα ενεργοποιείται από της επιδόσεως της αγωγής και μελλοντικώς, χωρίς αναδρομικότητα (ΟΛΑΠ 3/2014, ΑΠ 2022/2014, δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Θ Ε Ω Ρ Η Ο Η Κ Ε
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

V. Τέλος, με την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2501/2002 (ΦΕΚ Α', 277/2002), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 18 παρ. 5 του Ν. 2076/1992 (όπως αυτό ίσχυε μέχρι την κατάργησή του, με το άρθρο 92 παρ. 1 του Ν. 3601/2007), και, άρα έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου, τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις, που αφορούν την ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα, για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές που θεσπίζονται στην παράγραφο Α της εν λόγω ΠΔΤΕ, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν, μεταξύ άλλων, να ενημερώνουν κατάλληλα τους συναλλασσόμενους, για τη φύση και τα χαρακτηριστικά των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών και εν γένει για τους όρους και τις προϋποθέσεις, που διέπουν τις τραπεζικές συναλλαγές, καθώς και να μεριμνούν, για την

κατάλληλη εκπαίδευση των υπαλλήλων, που είναι επιφορτισμένοι με την παροχή εξειδικευμένων πληροφοριών, προς το συναλλακτικό κοινό. Το περιεχόμενο της ελάχιστης απαιτούμενης ενημέρωσης, που αποσκοπεί, στο να σχηματίζουν οι συναλλασσόμενοι, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, σαφή εικόνα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και προϊόντα, όταν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο εξατομικευμένης διαπραγμάτευσης, καθορίζεται στην παράγραφο Β της ίδιας ΠΔΤΕ, και εξειδικεύεται, ανάλογα με το είδος του τραπεζικού προϊόντος (καταθέσεις, χορηγήσεις κτλ.). Αναφορικά, ειδικότερα, με τα χορηγούμενα σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος, δάνεια, θεσπίζεται υποχρέωση ενημέρωσης σχετικά με τον κίνδυνο, από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας (§Β αριθ. 2 περ. χ). Το ειδικότερο περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης ενημέρωσης δεν εξειδικεύεται περαιτέρω στην παραπάνω πράξη, η ως άνω, όμως, απαίτηση δεν αφορά απλά και μόνο, στην υπόμνηση για την πιθανότητα αλλαγής της συναλλαγματικής ισοτιμίας, παρά πρέπει να οδηγεί τον δανειολήπτη να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που τέτοια πιθανότητα συνεπάγεται γι' αυτόν. Ειδικότερα, η παραπάνω διάταξη, που θεσπίζει την εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης (§Β αριθ. 2 περ. χ), πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως της διάταξης του άρθρου 288 ΑΚ, βάσει της οποίας, όπως γίνεται δεκτό (ΑΠ 1352/2011, ΕφΑθ 1403/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), οι τράπεζες έχουν αυξημένη ευθύνη, κατά την άσκηση του χρηματοδοτικού τους έργου και οφείλουν να μεριμνούν για τα συμφέροντα των πιστωτών που χρηματοδοτούν, αφού από τη φύση της, η πιστωτική σχέση, ως έννομη σχέση, ιδιαίτερης εμπιστοσύνης μεταξύ των συμβαλλομένων, επιβάλλει την υποχρέωση πίστης και προστασίας, από την πλευρά των τραπεζών, των συμφερόντων των πελατών τους, ώστε να αποφεύγονται υπέρμετρα επαχθείς, γι' αυτούς, συνέπειες, πρέπει δε να εξειδικευθεί, ως προς το ειδικότερο περιεχόμενο της, βάσει των όσων ορίζονται στην ίδια ως άνω ΠΔΤΕ, στην παρ. Β αριθ. 1 (in fine), αναφορικά με τις τραπεζικές καταθέσεις. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα εκεί οριζόμενα, «Σε ό,τι αφορά τα σύνθετα τραπεζικά προϊόντα, των οποίων η απόδοση προσδιορίζεται βάσει στοιχείων και δεικτών και τα οποία προσιδιάζουν στο χαρακτήρα των επενδυτικών προϊόντων, η ενημέρωση των συναλλασσομένων πρέπει να περιλαμβάνει ειδικές πληροφορίες, ούτως

ώστε να διευκολύνεται η συγκρισιμότητα των προϊόντων αυτών με ομοειδή, αμιγώς καταθετικά ή αμιγώς επενδυτικά προϊόντα, καθώς και η κατανόηση της αναμενόμενης απόδοσης και των πιθανών κινδύνων. Ειδικότερα, για τη διευκόλυνση της κατανόησης και συγκρισιμότητας των παραπάνω προϊόντων, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να προβαίνουν σε: αναγωγή του ποσοστού απόδοσης σε ετήσια βάση κατά το χρόνο της επένδυσης, ανεξάρτητα από το χρονικό ορίζοντα της τοποθέτησης, (και) σαφή και αναλυτική περιγραφή των παραγόντων που προσδιορίζουν την απόδοση των προϊόντων με εναλλακτικές παραδοχές ως προς τις κύριες συνιστώσες του προϊόντος (δείκτες χρηματιστηρίων, εξέλιξη συναλλαγματικής ισοτιμίας κλπ.), παραθέτοντας δύο τουλάχιστον αντιπροσωπευτικά παραδείγματα». Και ναι μὲν, η προπαρατιθέμενη διάταξη αναφέρεται στην ενημέρωση των συναλλασσομένων με την τράπεζα, οι οποίοι επιλέγουν ένα καταθετικό προϊόν, το οποίο έχει ένα βαθμό ρίσκου και γι' αυτό τήροσιδιάζει (χωρίς, ωστόσο, να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου 3606/2007), στον χαρακτήρα των επενδυτικών προϊόντων, άξιο, ωστόσο, ανάλογης προστασίας είναι και το συμφέρον των δανειοληπτών που επιλέγουν δάνειο σε ξένο νόμισμα, το οποίο, ως εκ του πράγματος και δεδομένης της μακράς διάρκειας των δανείων (ιδίως αυτών της στεγαστικής πίστης), ενέχει υψηλό ρίσκο. Μάλιστα, δεν θα ήταν υπερβολή να ισχυριστεί κανείς ότι το συμφέρον των τελευταίων τούτων χρήζει ακόμη μεγαλύτερης προστασίας, έναντι αυτού των καταθετών, στους οποίους, κατά το γράμμα της, αναφέρεται η παραπάνω διάταξη της παρ. Β αριθ. 1 (in fine), καθώς οι δανειολήπτες, επειδή είναι αυτοί που «ζητούν χρήμα», βρίσκονται σε οικονομικά ασθενέστερη θέση, έναντι αυτών που επενδύουν χρήμα, και, άρα, είναι πιθανότερο να παρασυρθούν ευκολότερα σε επιλογές χωρίς, προηγουμένως, να έχουν αντιληφθεί, ή έστω εκτιμήσει, τις οικονομικές συνέπειες, που μπορεί να συνεπάγονται γι' αυτούς. Με τα πιο πάνω δεδομένα, η ενημέρωση του δανειολήπτη, σε σχέση με τα δάνεια σε συνάλλαγμα και αναφορικά με τον κίνδυνο, από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, πρέπει να γίνεται από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, που να διαθέτει το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 3606/2007 πιστοποιητικό καταλληλότητας, η δε θεσπιζόμενη, με την προαναφερόμενη διάταξη της ΠΔΤΕ 2501/2002 (§Β αριθ. 2 περ. χ), υποχρέωση ενημέρωσης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι συνίσταται και στην παροχή ειδικών πληροφοριών,

Ε. ΠΑΡ.
Ο ΕΙΣΑΓΓΗΤΗΣ

ούτως ώστε να διευκολύνεται η συγκρισιμότητα του προϊόντος αυτού, με ομοειδή, καθώς και να γίνεται κατανοητή η πιθανή εξέλιξη του δανείου, ως προς το οφειλόμενο κεφάλαιο, και οι πιθανοί κίνδυνοι, για τη διευκόλυνση δε της κατανόησης και συγκρισιμότητας του παραπάνω προϊόντος, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να προβαίνουν σε σαφή και αναλυτική περιγραφή των παραγόντων, που προσδιορίζουν την πορεία του δανείου, με εναλλακτικές παραδοχές, ως προς την κύρια συνιστώσα, που δεν είναι άλλη από την εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας, παραθέτοντας δύο τουλάχιστον αντιπροσωπευτικά παραδείγματα (ΠΠρΑθ 334/2016 – Τ.Ν.Π. Νόμος). Περαιτέρω, οι Τράπεζες, εκτός από ιδιωτικές επιχειρήσεις διαμεσολάβησης στην κυκλοφορία του χρήματος, ασκούν παραλλήλως και δημόσια λειτουργία (υπό την ευρύτερη έννοια του όρου), αφού η δραστηριότητα της αυτή αντανakλά ευθέως στην εθνική οικονομία (βλ. Μάνεσης - Μανιτάκης, Κρατικός παρεμβατισμός και Σύνταγμα -Ελεγχος τραπεζών βάσει ΑΝ 1665/1951 και Ν 431/1976, Γνμδ ΝοΒ 1981, 1199 επ. και ιδίως παρ. ΙΙΙ, σελ. 1207, Λ. Κοτσίρης, Πρόβλημα αστικής ευθύνης Τραπεζών έναντι τρίτων κατά την άσκηση της πιστωτικής λειτουργίας, Αρμ ΛΗ', 601 επ. και ιδίως παρ. ΙΙΙ 1γ' σελ. 604, Απ. Γεωργιάδης, Ευθύνη Τράπεζας κατ' ΑΚ 919, ΝοΒ 1992,485 επ. και ιδίως σελ. 488 και σημ. 2). Ειδικότερα, η Τράπεζα, κατά την εκπλήρωση των συναφών υποχρεώσεων της απέναντι στον αντισυμβαλλόμενο της (πελάτη της) έχει, όπως απαιτεί η καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη (ΑΚ 288), τις αποκαλούμενες «υποχρεώσεις προνοίας», (που εξειδικεύονται σε μία σειρά παρεπομένων υποχρεώσεων της και ειδικότερα στην υποχρέωση προστασίας των περιουσιακών αγαθών του πελάτη της, ιδίως όταν τα αγαθά αυτά είναι δυνατόν, κατά την εκπλήρωση της παροχής, να τεθούν σε κίνδυνο), επειδή έχει αυξημένη δυνατότητα να επεμβαίνει στην περιουσιακή σφαίρα των πελατών της (βλ. ΕφΑθ 2214/2001 ΔΕΕ 2001,620, ΕφΑθ 9460/1999 ΕλλΔνη 41,1428 και Λ. Κοτσίρη, ανωτ., παρ. ΙΙ 1α, σελ. 602 και Τραπεζικό δίκαιο-Πανεπιστημιακές σημειώσεις, σελ. 12-13, Κ. Παμπούκη, Ευθύνη της Τράπεζας από εσφαλμένη συμπλήρωση εντύπου τραπεζικής συμβάσεως, αδημ. Παρ. Β1 ΙΙ2, σελ. 13-17). Οι διαφορετικές συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ πελάτη και τράπεζας, παρά τις διαφορές που παρουσιάζουν σε σχέση με τις υποχρεώσεις και τις συνέπειες της ευθύνης που προβλέπονται στις ρυθμίσεις κάθε συμβατικού

τύπου, έχουν και κοινά χαρακτηριστικά, που απορρέουν ιδίως από την ιδιαίτερα έντονη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πελάτη και Τράπεζας. Η νομοθετική αναγνώριση και ρύθμιση της σχέσεως αυτής εμπιστοσύνης, που εγκαθιδρύεται με την έναρξη των διαπραγματεύσεων (ΑΚ 197-198), συγκεκριμενοποιείται κατά το στάδιο της συμβατικής δέσμευσης στη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, που επιβάλλει πρόσθετες, παρεπόμενες, συμβατικές υποχρεώσεις στα μέρη, διευρύνοντας το περιεχόμενο της ενοχής, μεταξύ των οποίων σε βάρος της τράπεζας μία γενική υποχρέωση διαφύλαξης των συμφερόντων των πελατών της, που εξειδικεύεται ιδίως σε υποχρέωση διαφώτισης, συμβουλευτικής καθοδήγησης και προειδοποίησης του πελάτη ενόψει συγκεκριμένων κινδύνων και τέλος σε υποχρέωση παροχής πληροφοριών (βλ. Σπ. Ψυχομάνης, Τραπεζικό Δίκαιο, δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, τομ. Ι, έκδ. 2001, σελ. 94). Στα ως άνω πλαίσια η τράπεζα υπέχει αυξημένη υποχρέωση προστασίας και πρόνοιας των συμφερόντων των πελατών της, η οποία εξειδικεύεται με βάση και τις ειδικές συνθήκες κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Και τούτο, διότι μεταξύ τράπεζας και πελάτη δημιουργείται μία εξειδικευμένη σχέση εμπιστοσύνης αλλά εν μέρει και εξάρτησης του πελάτη, καθόσον, όπως προαναφέρθηκε, η τράπεζα έχει ειδικές γνώσεις των συνθηκών της αγοράς καθώς και ευρύτατο φάσμα πληροφοριών. Εξάλλου, η Τράπεζα είναι επαγγελματίας και γνώστης της αγοράς χρήματος, με ευρύτατη πληροφόρηση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, λόγω δε της θέσεως της αυτής, μπορεί να προκύψει υποχρέωση της να καταστήσει τον πελάτη της κοινωνό ορισμένων πληροφοριών ή να του παράσχει συμβουλές. Από τη συμπεριφορά της τράπεζας εξαρτάται πολλές φορές ακόμα και η οικονομική υπόσταση του πελάτη της, ενώ, οι σχέσεις τράπεζας και πελάτη έχουν εμπιστευτικό και άρα ιδιαίτερα ευαίσθητο χαρακτήρα, δεδομένου ότι η τράπεζα γνωρίζει πολλά προσωπικά και ενδεχομένως απόρρητα στοιχεία του πελάτη της. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν είναι απλές εμπορικές επιχειρήσεις αλλά επιτελούν σημαντικότερη λειτουργία στην εθνική οικονομία κάθε χώρας διότι χρηματοδοτούν το εμπόριο και τη βιομηχανία. Η θέση αυτή των τραπεζών, ως πιστωτικών ιδρυμάτων που επιτελούν σημαντικότερη λειτουργία στην εθνική οικονομία κάθε χώρας αφού χρηματοδοτούν το εμπόριο και τη Βιομηχανία, επιβάλλει την υποχρέωση ομαλής και καλόπιστης συνεργασίας με τους πελάτες της. Η Τράπεζα, ακόμη, έχει κατά κανόνα μεγαλύτερη οικονομική ισχύ από ό,τι ο πελάτης της. Από τις

ΕΩΡΚΘΗΚΕ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

παραπάνω, επομένως, παραμέτρους συνάγεται ότι η θέση της τράπεζας είναι πολύ πλεονεκτικότερη από αυτή των πελατών της, πράγμα που δικαιολογεί τη δημιουργία αυξημένης υποχρέωσης προστασίας των συμφερόντων των πελατών της. Όπως ειπώθηκε, από τη γενική υποχρέωση προστασίας και από τη συναλλακτική σχέση μεταξύ τράπεζας και πελάτη απορρέει μεταξύ άλλων και η ειδικότερη υποχρέωση ενημέρωσης και παροχής συμβουλών. Και αν και δεν υφίσταται γενική υποχρέωση της τράπεζας για ενημέρωση, εντούτοις από τη σχέση εμπιστοσύνης που συνδέει την τράπεζα με τον πελάτη της και το προβάδισμα της πρώτης στον τομέα της πληροφόρησης, μπορεί σε συγκεκριμένη περίπτωση να προκύψει υποχρέωση της τράπεζας για ενημέρωση, ανάλογα με τις συγκεκριμένες συνθήκες, όπως το είδος της σκοπούμενης συναλλαγής και το επίπεδο γνώσεων του πελάτη. Έτσι η τράπεζα υπέχει υποχρέωση ενημέρωσης, όταν είναι πρόδηλο ότι ο συγκεκριμένος πελάτης δεν αντιλαμβάνεται τους κινδύνους από την σκοπούμενη συναλλαγή ή όταν η τράπεζα γνωρίζει ορισμένα γεγονότα, που αν τα γνώριζε ο πελάτης της, πιθανότατα δεν θα προέβαινε στη σύναψη της. Αντίστοιχα ισχύουν σχετικά με την υποχρέωση της τράπεζας για παροχή συμβουλών σε περίπτωση που το ζητήσει ο πελάτης και η τράπεζα το αποδεχθεί (Βλ. ΠΠρΑθ 2087/2004 ΕΕμπΔ 2005.777, Ν. Ρόκας, Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου, έκδοση 2002, σ. 35 επ., ΠΠρΑλεξ 78/2012 – Τ.Ν.Π. Νόμος).

VI. Κατά το άρθρο 178 ΑΚ, «Δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη είναι άκυρη». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, ως κριτήριο των χρηστών ηθών χρησιμεύουν οι ιδέες του κατά γενική αντίληψη με φρόνηση και χρηστότητα σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Η αντίθεση δε στα χρηστά ήθη, που καθιστά άκυρη τη δικαιοπραξία, κρίνεται από το περιεχόμενό της, (όχι μεμονωμένα από την αιτία που κίνησε τους συμβαλλόμενους να τη συνάψουν ή το σκοπό, στον οποίο αυτοί αποβλέπουν) αλλά και εκ του συνόλου των περιστάσεων και των συνθηκών, που τη συνοδεύουν. Κατά δε το άρθρο 179 Α.Κ. (το οποίο αποτελεί ειδικότερη περίπτωση εφαρμογής του προηγούμενου άρθρου), «Άκυρη ως αντίθετη προς τα χρηστά ήθη είναι ιδίως η δικαιοπραξία, με την οποία δεσμεύεται υπερβολικά η ελευθερία του προσώπου ή η δικαιοπραξία με την οποία εκμεταλλεύεται κάποιος την ανάγκη, την κουφότητα ή την απειρία του άλλου και πετυχαίνει έτσι να συνομολογήσει ή

να πάρει για τον εαυτό του ή τρίτο για κάποια παροχή, περιουσιακά ωφέληματα, που, κατά τις περιστάσεις, τελούν σε φανερή δυσαναλογία προς την παροχή». Όπως προκύπτει από το συνδυασμό αυτών των διατάξεων, και εκείνων των άρθρων 174 και 180 του Α.Κ. για να χαρακτηριστεί μία δικαιοπραξία αισχροκερδής - καταπλεονεκτική και, συνεπώς, άκυρη, λόγοι αντίθεσής της προς τα χρηστά ήθη, απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά τρία στοιχεία, δηλαδή: α) προφανής δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, β) ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία, του ενός από τους συμβαλλομένους και γ) εκμετάλλευση από τον συμβαλλόμενο της γνωστής σε αυτόν ανάγκης ή κουφότητας ή απειρίας του αντισυμβαλλομένου του. Τα στοιχεία της ανάγκης, της κουφότητας ή της απειρίας όμως δεν είναι απαραίτητα, όπως προκύπτει από τη σαφή διατύπωση της δεύτερης από τις πιο πάνω διατάξεις, να συντρέχουν σωρευτικά, αλλά αρκεί η συνδρομή και μόνο του ενός από αυτά. Απειρία είναι η έλλειψη της συνήθους πείρας ως προς τα οικονομικά δεδομένα και μεγέθη, ως προς τις τιμές και ως προς τις συναλλαγές. Κουφότητα είναι η αδιαφορία για τις συνέπειες και τη σημασία των πράξεων, ενώ ανάγκη είναι και οικονομική τοιαύτη, αρκεί να είναι άμεση και επιτακτική. Η δυσαναλογία παροχής και αντιπαροχής πρέπει να είναι προφανής. Εξάλλου εκμετάλλευση υπάρχει όταν αυτός που γνωρίζει την ως άνω κατάσταση του αντισυμβαλλομένου του (ανάγκη, κουφότητα, απειρία) επωφελείται και με κατάλληλο χειρισμό επιτυγχάνει προφανώς μειωμένη αντιπαροχή. Αν λείπει ένα από τα ανωτέρω στοιχεία δεν μπορεί να γίνει λόγος για ακυρότητα της δικαιοπραξίας ως αισχροκερδούς, γιατί απαιτείται να συντρέχουν και η φανερή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής και η ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία του άλλου συμβαλλομένου και η εκμετάλλευση από τον συμβαλλόμενο μιας από τις γνωστές σ' αυτόν ως άνω καταστάσεις του αντισυμβαλλομένου. Ειδικότερα, φανερή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής είναι αυτή που υποπίπτει στην αντίληψη λογικού και έχοντος πείρα των σχετικών συναλλαγών ανθρώπου, και η οποία υπερβαίνει το μέτρο κατά το οποίο είναι ανθρωπίνως φυσικό να αποκομίζει ο ένας κάποιο όφελος από σύμβαση οικονομικού περιεχομένου με ζημία του άλλου. Η δυσαναλογία αυτή, η οποία διαπιστώνεται ενόψει των περιστάσεων και της φύσεως της συγκεκριμένης δικαιοπραξίας, κατά το χράνο της κατάρτισής της (περιεχόμενο, σκοπός, αξία παροχών), χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι υποκειμενικές παραστάσεις ή

Ε.Ω.Ρ.Κ.
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

επιθυμίες των μερών, αποτελεί νομική έννοια, και ως εκ τούτου η κρίση περί της υπάρξεως αυτής ελέγχεται από τον Άρειο Πάγο (βλ. ΟΛΑΠ 714/1973, ΑΠ 2139/2013, ΑΠ 1291/2010, ΝΟΜΟΣ). Η διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, κατά την οποία ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή, όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη, εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, ασχέτως αν αυτή απορρέει από σύμβαση ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή ή από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν προβλέπεται άλλη ανάλογη ειδική προστασία ή αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 ΑΚ, το οποίο ως ειδικό κατισχύει της εφαρμογής του άρθρου 288 ΑΚ. Παρέχει δε στο δικαστή τη δυνατότητα, όταν, λόγω συνδρομής ειδικών συνθηκών, η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και την εντιμότητα, που επιβάλλονται στις συναλλαγές, και δεν συνάδει με όσα έχουν επικρατήσει κατά τη μακραίωνη εξέλιξη και έχουν παγιωθεί ως αρχές που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των συναλλασσομένων, να την επεκτείνει ή να την περιορίσει με βάση αντικειμενικά κριτήρια κατά τις αντιλήψεις, που κρατούν στις συναλλαγές, στο επίπεδο εκείνο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συναλλακτικής πίστης (ΟΛΑΠ 9/1997, ΟΛΑΠ 927/1992). Με βάση τα στοιχεία αυτά, το Δικαστήριο οφείλει πρώτα να διαγνώσει αν μεταξύ της οφειλόμενης παροχής και εκείνης που μπορεί να επιτευχθεί υπό καθεστώς ελεύθερης σύμβασης υπάρχει διαφορά τόσο σημαντική, ώστε επιβάλλεται κατά τις αρχές της καλής πίστεως, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη, η αναπροσαρμογή της πρώτης (οφειλόμενης), και ύστερα, αν διαπιστώσει τέτοια διαφορά, να αναπροσαρμόσει την παροχή στο επίπεδο, το οποίο αίρει τη δυσαναλογία και απκακαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη (Α.Π. 508/2010 ΝΟΜΟΣ, Α.Π. 633/2007 ΝΟΜΟΣ). Κατά συνέπεια, για την αναπροσαρμογή της παροχής κατ' άρθρο 288 ΑΚ απαιτείται: α) Μόνιμη (σε αντιδιαστολή με την παροδική) μεταβολή των συνθηκών κατά το διάστημα από τη σύναψη της σύμβασης και τον αρχικό συμβατικό προσδιορισμό της παροχής ή από το χρόνο της μεταγενέστερης (συμβατικής ή νόμιμης) αναπροσαρμογής μέχρι το χρόνο άσκησης της αγωγής, ανεξάρτητα από το υπαίτιο, το έκτακτο και το απρόβλεπτο των λόγων που προξένησαν την εν λόγω μεταβολή, β) ουσιώδης απόκλιση (αύξηση ή μείωση) κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής ανάμεσα στην από την καλή πίστη και τα συναλλακτικά

ήθη επιβαλλόμενη αφενός και στην αρχικά συνομολογημένη ή τη μετ' αναπροσαρμογή καταβαλλόμενη παροχή αφετέρου, σε τρόπο ώστε η διατήρηση αυτής να επιφέρει ζημία στον ενάγοντα, η οποία υπερβαίνει τον αναλαμβανόμενο, με τον αρχικό ή μετά από αναπροσαρμογή ορισμό της παροχής κίνδυνο και γ) αιτιώδης σύνδεσμος (συνάφεια) ανάμεσα στη μεταβολή των συνθηκών και την ουσιώδη απόκλιση της παροχής, ώστε η αναπροσαρμογή να αποκλείεται αν η απόκλιση θα επερχόταν και χωρίς μεταβολή των συνθηκών (ΟΛΑΠ 9/1997 Ελλ. Δ/νη 1997.757, Α.Π. 850/2010 ΝΟΜΟΣ, Α.Π. 508/2010 ΝΟΜΟΣ). Τη συνδρομή των ειδικών συνθηκών που επιβάλλουν την εφαρμογή της ως άνω διατάξεως οφείλει, για την πληρότητα της αγωγής, να επικαλεσθεί και σε περίπτωση αμφισβητήσεως, να αποδείξει ο ενάγων. Το σχετικό δικαίωμα, που απορρέει από την παραπάνω διάταξη του άρθρου 288 του Α.Κ. είναι διαπλαστικό, διότι αποτελεί διαμόρφωση της ενοχής στο προσήκον μέτρο, με συνέπεια και η σχετική αγωγή και η απόφαση που αναπροσαρμόζει την παροχή να είναι διαπλαστική. Αποτέλεσμα του παραπάνω χαρακτηρισμού είναι ότι το ασκηθέν δικαίωμα ενεργοποιείται από της επίδοσης της αγωγής και μελλοντικώς, χωρίς αναδρομικότητα, υπό την προϋπόθεση ότι η σύμβαση είναι ενεργής (Α.Π. 588 1995 Ε.Δικ.Πολ. 1996.114, Εφ.Αθ. 6578/2000, Ελλ. Δ/νη 41.1684). Περαιτέρω κατά τις διατάξεις των άρθρων 140 - 142 Α.Κ., αν κατά την κατάρτιση δικαιοπραξίας η δήλωση δεν συμφωνεί από ουσιώδη πλάνη με τη βούληση του δηλούντος, έχει αυτός το δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας. Πλάνη υπάρχει όταν ο δικαιοπρακτών εννοούσε τη δήλωσή του με νόημα, διαφορετικό εκείνο που έχει από το νόμο, ή αγνοούσε τις έννομες συνέπειες της δήλωσής του. Έτσι αν κάποιος υπογράφει έγγραφο νομίζοντας εσφαλμένα ότι περιλαμβάνει ορισμένο περιεχόμενο διαφορετικό, βρίσκεται σε πλάνη, η οποία είναι ουσιώδης αν αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για τη όλη δικαιοπραξία, ώστε το πρόσωπο που πλανήθηκε δεν θα την επιχειρούσε, αν γνώριζε την πραγματική κατάσταση. Η άγνοια όμως πρέπει να είναι ανεπίγνωτη και όχι συνειδητή, γιατί αυτός που γνωρίζει ότι βρίσκεται σε άγνοια ή διατηρεί αμφιβολίες για την αλήθεια ορισμένης κατάστασης και παρόλα αυτά ενεργεί, δεν βρίσκεται σε πλάνη, όπως λ.χ. όταν κάποιος υπογράφει έγγραφο τελώντας εν γνώσει ότι αγνοεί το περιεχόμενό του ή ότι δεν το έχει κατανοήσει ή ότι δεν γνωρίζει τις έννομες συνέπειες (ΕφΘεσ 1397/1999 ΔΕΕ 5.1154). Επίσης σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 143 ΑΚ, η πλάνη που

ΔΕΣΦΑ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

αναφέρεται αποκλειστικά στα παραγωγικά αίτια της βούλησης δεν είναι ουσιώδης και δεν επιφέρει ακύρωση της δικαιοπραξίας. Αν όμως τα παραγωγικά αίτια τέθηκαν ως αίρεση ή αν συζητήθηκαν πριν από την κατάρτιση της δικαιοπραξίας και αποτέλεσαν βάση ή προϋπόθεση αυτής, κατά τη θέληση αμφοτέρων των μερών, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, η πλάνη ως προς τα αίτια αυτά είναι ουσιώδης και μπορεί να επιφέρει ακύρωση της δικαιοπραξίας, όταν τα περιστατικά επί των οποίων τα μέρη κυρίως στήριζαν τη σύναψη της σύμβασης, ως δικαιοπρακτικό της θεμέλιο, δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων ανατράπηκαν (ΟΛΑΠ 35/1998, ΠΠρίων 161/2015 – Τ.Ν.Π. Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγοντες εκθέτουν ότι τον Ιανουάριο του 2007, προκειμένου να λάβουν στεγαστικό δάνειο για αγορά κατοικίας, απευθύνθηκαν στην εναγομένη, η οποία, κατά το χρονικό εκείνο διάστημα, προωθούσε στεγαστικά δάνεια σε ελβετικό φράγκο, τα οποία διαφημιζονταν, όπως ακριβώς και από τις περισσότερες ελληνικές τράπεζες, για το ανταγωνιστικό και χαμηλό επιτόκιο που εξασφάλιζαν. Περαιτέρω, εκθέτουν ότι πράγματι καταρτίστηκε μεταξύ αυτών και της Τράπεζας, στις 08.01.2007 η με αριθμό 0010-2718-00002178771 σύμβαση στεγαστικού δανείου σε συνάλλαγμα, 128.776 ελβετικών φράγκων, που αντιστοιχούσαν σε ευρώ στο ποσό των 79.737,46 ευρώ, διάρκειας 180 μηνών, με κυμαινόμενο επιτόκιο, υπολογιζόμενο με βάση το LIBOR (CHF), με τις συνθήκες και τους όρους, όπως ειδικότερα περιγράφονται στην αγωγή, την εξόφληση δε της παραπάνω σύμβασης δανείου εγγυήθηκε η δεύτερη ενάγουσα, ενώ προς εξασφάλιση της απαίτησης της εναγομένης συμφωνήθηκε και η παροχή εμπράγματης ασφάλειας. Ότι η εκταμίευση του δανείου έγινε την 15.01.2007, οπότε και τους μεταβιβάστηκε η κυριότητα του ισόποσου των 128.776 ελβετικών φράγκων σε ευρώ κατά το παραπάνω χρονικό σημείο, ενώ η εξυπηρέτηση του δανείου γινόταν μέσω καταθετικού λογαριασμού ταμειευτηρίου των εναγόντων, που τηρούσε η εναγομένη σε ευρώ. Ότι οι ίδιοι δεν είχαν λόγο να συμβληθούν σε ελβετικά φράγκα, εφόσον δεν διέθεταν εισοδήματα στο εν λόγω νόμισμα, γεγονός που γνώριζε η εναγομένη. Ότι αποφάσισαν και κατέληξαν στην ανωτέρω δανειακή σύμβαση μετά από ενημέρωση των υπαλλήλων της εναγομένης ότι επρόκειτο για την πλέον συμφέρουσα επιλογή, λόγω του

χαμηλότερου επιτοκίου στην αγορά, χωρίς να γίνει μνεία για τον κίνδυνο που διέτρεχε, καθώς δεν ενημερώθηκαν από τους αρμόδιους υπαλλήλους της εναγομένης ότι με τη δανειακή σύμβαση που συνήψαν σε συνάλλαγμα, αναλάμβαναν εκτός από τον κίνδυνο του κυμαινόμενου επιτοκίου και τον κίνδυνο της διακύμανσης συναλλάγματος. Επιπρόσθετα, ιστορούν ότι η μηνιαία δόση του δανείου του παρουσίαζε άνοδο (το έτος 2007 ανερχόταν στα 560 ευρώ, το έτος 2008 στα 585 ευρώ, το έτος 2009 στα 622 ευρώ, τον Δεκέμβριο του 2010 στα 641,62 ευρώ), με αποτέλεσμα να φτάσει τελικά να ανέρχεται στο ποσό των 1.073,06 ευρώ, τον Οκτώβριο του 2014. Οι ίδιοι δε, απέδωσαν τη συνεχή αύξηση του ύψους των μηνιαίων δόσεων στο κυμαινόμενο επιτόκιο ενώ παράλληλα πίστευαν ότι με τις καταβολές που αδιαλείπτως πραγματοποιούσαν, μειωνόταν τα άληκτο κεφάλαιο του δανείου τους. Ότι τον Απρίλιο του 2015 πληροφορήθηκαν πως το δάνειο που έλαβαν με την ανωτέρω σύμβαση, δεν ήταν απλό στεγαστικό, αλλά επενδυτικό προϊόν με συναλλαγματικό κίνδυνο, το οποίο απαιτούσε εξειδικευμένη ενημέρωσή τους από πιστοποιημένους προς τούτο υπαλλήλους της εναγομένης. Ότι η τράπεζα τους είχε επιρρίψει τον κίνδυνο αλλαγής της συναλλαγματικής ισοτιμίας ελβετικού φράγκου και ευρώ, η οποία, εν τω μεταξύ, είχε αλλάξει άρδην, υπέρ του ελβετικού φράγκου με συνέπεια την εκτίναξη της οφειλής τους, ενώ την παραπάνω πλάνη τους είχε σκοπίμως διατηρήσει η εναγόμενη τράπεζα. Ότι, μέχρι τις 31.12.2014, είχαν καταβάλει στην εναγομένη το συνολικό ποσό των 33.040,30 ευρώ, πλην όμως, όταν μετά από αίτησή τους ενημερώθηκαν για το άληκτο κεφάλαιο του δανείου τους, έλαβαν τη βεβαίωση της τραπεζας ότι οφείλουν το ποσό των 80.683,36 ευρώ, δηλαδή ποσό υψηλότερο από αυτό που δανείστηκαν, κατά τον Οκτώβριο του 2007 (79.737,46 ευρώ). Τέλος εκθέτουν ότι, σύμφωνα με τα παραπάνω, η συμπεριφορά της εναγομένης ήταν παράνομη και υπαίτια και συνεπεία αυτής έχουν υποστεί ζημία, αφού εγκλωβίστηκαν σε μία παράνομη σύμβαση για χρονικό διάστημα 15 ετών, η οποία συνεπάγεται δυσβάσταχτη οικονομική τους επιβάρυνση, και, παράλληλα, έχει προσβληθεί η προσωπικότητά τους, βιώνοντας τα συναισθήματα του εγκλωβισμού και της εξαπάτησης, καθώς και το αίσθημα της ανασφάλειας, λόγω του μεταβλητού και του απρόβλεπτου της οφειλής τους, ενώ ταυτόχρονα έχει παραβιαστεί η οικονομική τους ελευθερία. Με βάση τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά ζητούν, όπως τα αγωγικά αιτήματα εκτιμώνται από το Δικαστήριο: 1. α) να αναγνωρισθεί το ανυπόστατο

Ε.Ω.Ρ.Π.Ε. ΠΡΩΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

της οφειλής τους από τις επίδικες δανειακές συμβάσεις οφειλής τους σε ελβετικό φράγκο, για το λόγο ότι το δάνεισμα που αληθώς μεταβιβάστηκε στους δανειολήπτες και που αυτοί υποχρεούνται να επιστρέψουν, σύμφωνα με την ΑΚ 806, ήταν σε Ευρώ και όχι σε ελβετικό φράγκο, β) να καταδικασθεί η εναγομένη στην καταβολή του ποσού των 20.000 ευρώ σε καθέναν από τους ενάγοντες, ως χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που υπέστησαν, ε) να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινώς εκτελεστή ως προς το καταψηφιστικό της αίτημα και στ) να καταδικαστεί η εναγομένη στην καταβολή των δικαστικών τους εξόδων. 2. Επικουρικά ζητούν την αναγνώριση της ακυρότητας της επίδικης δανειακής σύμβασης, επειδή: α. αντίκειται σε απαγορευτικές διατάξεις νόμου κατ' άρθρο 174 ΑΚ, και δη αυτές των ΑΚ 806 και ΠΔΤΕ 1955/1991, που απαγορεύουν τη χορήγηση στεγαστικού δανείου σε συνάλλαγμα, β. ως αντικείμενη στην ΠΔΤΕ 2325/1994, εφόσον δεν τηρήθηκε η διαδικασία σύναψης δανείου σε συνάλλαγμα και συγκεκριμένα δεν εκδόθηκαν από την εναγομένη βεβαιώσεις αγοράς συναλλάγματος στις οποίες να εμφανίζεται είτε ότι η ίδια αγόρασε το ποσό του δανείου σε συνάλλαγμα είτε ότι είχε ανάλογου ύψους διαθέσιμα σε συνάλλαγμα, γ. λόγω αοριστίας παροχής κατά το άρθρο 372 ΑΚ, δ. λόγω ακυρότητας των υπ' αριθ. 2.1, 2.5, 4.3, 5.1 και 10 όρων ως καταχρηστικών, ε. ως καταχρηστικής σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 Ν. 2251/1994, στ. σύμφωνα με τα άρθρα 178 και 179 ΑΚ, για το λόγο ότι οι εκπρόσωποι της εναγομένης τους παρέπεισαν να συνάψουν τη σύμβαση, εκμεταλλευόμενοι την απειρία τους περί τα χρηματοοικονομικά δεδομένα με αποτέλεσμα αυτοί να συνομολογήσουν μια δυσβάσταχτη παροχή, που τελεί σε προφανή δυσαναλογία με την αντιπαροχή της εναγομένης τράπεζας, αφού η τελευταία είχε φροντίσει να αντισταθμίσει τον συναλλαγματικό κίνδυνο, με αποτέλεσμα να καρπώνεται σε βάρος τους, τη διαφορά της συναλλαγματικής ισοτιμίας, άλλως σύμφωνα με το 281 ΑΚ, ζ. ως καταπλεονεκτική, σύμφωνα με το άρθρο 281 ΑΚ, η. λόγω απάτης, άλλως λόγω πλάνης, θ. να απαγγελθεί η ακυρότητα της επίρριψης στους ενάγοντες του συναλλαγματικού κινδύνου, άλλως να αναγνωρισθεί η ακυρότητα του υπ' αριθ. 4.3 όρου της δανειακής σύμβασης, ι. να αναγνωρισθεί ως μόνη εφαρμοσθείσα ρήτρα μετατροπής των οφειλομένων σε ελβετικά φράγκα ποσών σε ευρώ, η συναλλακτική ισοτιμία των δύο νομισμάτων που ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης του δανείου και ια. Να αναγνωρισθεί ότι το

οφειλόμενο υπόλοιπο ανέρχεται σε 84.349,87 ευρώ και ότι έχει καταβληθεί στην εναγομένη το ποσό των 33.040,30 ευρώ. Με το παραπάνω περιεχόμενο και αιτήματα, η αγωγή παραδεκτά εισάγεται προς συζήτηση, κατά την τακτική διαδικασία, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, το οποίο είναι καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδιο (άρθρα 18 και 33 ΚΠολΔ), απορριπτομένης της ένστασης περί κατά τόπον αναρμοδιότητας που προβάλλει η εναγομένη, διότι από την από 0010-2718-00002178771 σύμβαση που καταρτίστηκε μεταξύ της εναγομένης και των εναγόντων, προκύπτει ότι με τον όρο 8.10 αυτής συμφωνήθηκε η συντρέχουσα δωσιδικία των Δικαστηρίων των Αθηνών. Είναι δε ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη ως προς τις κύριες βάσεις της, στις διατάξεις των άρθρων 70, 176 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ, 281 ΑΚ και ως προς τις επικουρικές τις βάσεις σε αυτές των άρθρων 2 παρ. 6 και 7 Ν. 2251/1994, 70 ΚΠολΔ και 178, 179, 138, 142-144, 181, 281 και 288 ΑΚ. Μη νόμιμα και ως εκ τούτου απορριπτέα, τυγχάνουν τα υπό στοιχεία αιτήματα: 2^β, διότι η επικαλούμενη παράβαση των επιταγών των Πράξεων του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για τη διάθεση ή εισαγωγή από την εναγομένη αντίστοιχου συναλλάγματος προς κάλυψη του δανείου σε ξένο νόμισμα δεν επιφέρει ακυρότητα των εν λόγω δανειακών συμβάσεων, αφού αυτή δεν προβλέπεται στις εν λόγω πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, παρά μόνο επισύρει διοικητικές ποινές σε βάρος της εναγομένης, όπως αναφέρθηκε στην ανωτέρω υπό στοιχείο II μείζονα σκέψη και 2γ, περί ακυρότητας της σύμβασης λόγω αοριστίας παροχής κατά τις διατάξεις των άρθρων 371 και 372 ΑΚ καθότι η διάταξη του άρθρ. 371 ΑΚ και το εξ αυτής απορρέον κριτήριο της δίκαιης κρίσης, ως μέσο συμπλήρωσης του κενού, που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός γ.ο.σ., δεν μπορεί να τυχαι εφαρμογής, καθώς δεν αποτελεί κατάλληλο μέσο για την προστασία του αντισυμβαλλόμενου - καταναλωτή, δεδομένου ότι η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται κυρίως στις ατομικές συμβάσεις και δεν μπορεί να διασφαλίσει τα συμφέροντα του καταναλωτή σε συμβάσεις, όπου οι οροί μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών δεν καθίστανται αντικείμενο διαπραγματεύσεως, όπως συμβαίνει εν προκειμένω με τους γ.ο.σ. (βλ. ανωτέρω υπό στοιχείο III μείζονα σκέψη και ΠΠρίλων 161/2015 – Τ.Ν.Π. Νόμος). Τέλος, απορριπτέο ως μη νόμιμο τυγχάνει και το υπό στοιχείο 2ια αίτημα της αγωγής περί αναγνώρισης ότι το καταβληθέν ποσό ανέρχεται κατά την ημερομηνία σύνταξης της αγωγής σε 33.040,30 ευρώ, καθότι η δανειακή σύμβαση η οποία υπεγράφη, κατά το

Ε.Ο.Ρ.Ι.
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

περιεχόμενο της ίδιας της αγωγής, ανέφερε ως κεφάλαιο δανείου, ποσό σε ελβετικά φράγκα, καθώς επίσης και τον τρόπο υπολογισμού της ισοτιμίας μεταξύ ελβετικού φράγκου και ευρώ, κατά συνέπεια το άληκτο κεφάλαιο, συμφωνήθηκε να είναι συγκεκριμένο μεν όταν υπολογίζεται σε ελβετικά φράγκα, αλλά θα διαφοροποιείτο ανάλογα με την εκάστοτε ισοτιμία των ως άνω δύο νομισμάτων όταν θα επιχειρείται η μετατροπή του σε ευρώ. Πρέπει συνεπώς, η αγωγή να ερευνηθεί περαιτέρω, κατά τις βάσεις της που κρίθηκαν νόμιμες και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 300 ΑΚ που εφαρμόζεται για ενοχή αποζημίωσης από το νόμο, αδικοπραξία και σύμβαση, "αν εκείνος που ζημιώθηκε συντέλεσε από δικό του πταίσμα στη ζημία ή την έκταση της, το δικαστήριο μπορεί να μη επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της. Το ίδιο ισχύει και όταν εκείνος που ζημιώθηκε παρέλειψε να αποτρέψει ή να περιορίσει τη ζημία ή δεν επέστησε την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο ασυνήθιστα μεγάλης ζημίας, τον οποίο ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για το πταίσμα των προσώπων για τα οποία ευθύνεται εκείνος που ζημιώθηκε". Για την εφαρμογή της παραπάνω διάταξης της παρ. 1 εδ. α' απαιτείται η συνδρομή των εξής προϋποθέσεων: α) υποχρέωση, κατ' αρχήν, προς αποζημίωση, β) συμβολή του ζημιωθέντος στην επέλευση ή την έκταση της ζημίας του και γ) αιτιώδης συνάφεια της συμπεριφοράς του ζημιωθέντος προς την επέλευση ή την έκταση της ζημίας. Το πταίσμα του ζημιωθέντος, δηλαδή η υπαίτια πράξη ή παράλειψή του, δύναται να εκδηλωθεί είτε πριν, είτε κατά, είτε μετά τη γένεση της ζημίας, καθόσον δεν οριοθετείται χρονικά από το νομό. Η συμβολή του ζημιωθέντος θεωρείται ότι υπάρχει και κατά το άρθρο 300 παρ. 1 εδ. β' ΑΚ, όταν αυτός προέβλεψε ή μπορούσε να προβλέψει ότι η παράλειψη της αποτροπής ή της μείωσης της ζημίας ασκούσε επιρροή και έτσι, με τη συμπεριφορά του αυτή συντέλεσε στην επέλευση ή την επέκταση της ζημίας. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ΑΚ 300, ο δικαστής έχει τη δυνατότητα είτε να απαλλάξει το ζημιώσαντα είτε να μειώσει την ευθύνη του είτε, τέλος, και να κρίνει ότι παρά το συντρέχον πταίσμα, αυτός θα πρέπει να φέρει πλήρη ευθύνη. Τη διακριτική του αυτή ευχέρεια ο δικαστής δεν θα πρέπει να ασκήσει αυθαίρετα αλλά με βάση ορισμένα κριτήρια που σύμφωνα με το πνεύμα του νόμου θεωρούνται κρίσιμα. Τέτοια κριτήρια

είναι η βαρύτητα του πταίσματος του ζημιωθέντος σε σχέση με τη βαρύτητα του πταίσματος του ζημιώσαντος, η αντικειμενική συμβολή των μερών στην παραγωγή και την έκταση της ζημίας, οι κρατούσες ηθικές και κοινωνικές αντιλήψεις και γενικότερα οι αρχές της καλής πίστης, επομένως και οι οικονομικές συνθήκες των μερών, τα χρηστά ήθη κ.λπ. Η ΑΚ 300 είναι μια από τις λίγες περιπτώσεις, στις οποίες ο βαθμός του πταίσματος είναι κρίσιμος (βλ. σχετ. ΑΠ 1184/2005 ΧρΙΔ 6. 42, ΠΠρΑθ 1264/2010 – Τ.Ν.Π. Νόμος).

Η εναγομένη, με τις νομότυπα κατατεθειμένες προτάσεις της, αρνείται αιτιολογημένα τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν την ιστορική βάση της αγωγής (τόσο κατά την κύρια όσο και τις λοιπές επικουρικές), επικαλούμενη, κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στις προτάσεις της, ότι αφενός τηρήθηκαν όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις ενημέρωσης των εναγόντων πριν τη σύναψη των επίδικων δανειακών συμβάσεων, τους όρους των οποίων διέθεταν την εμπειρία και ικανότητα να αντιληφθούν, αφετέρου ότι ενδεχόμενη ακυρότητα των προσβαλλόμενων όρων των επίδικων δανειακών συμβάσεων θα επέφερε ολική ακυρότητά τους, λόγω της άρρηκτης σύνδεσης όλων των προβλεπόμενων όρων μεταξύ τους. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι ενόψει της ως άνω γνώσης, έχει παρέλθει η εκ του άρθρου 157 ΑΚ, διετής παραγραφή για ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω πλάνης ή απάτης, ισχυρισμός ο οποίος συνιστά ένσταση, η οποία τυγχάνει νόμιμη και θα πρέπει να ερευνηθεί και ως προς την ουσία της. Τέλος, προβάλλει τον ισχυρισμό κατ' άρθρο 300 ΑΚ ως προς το αγωγικό κονδύλιο της ηθικής βλάβης, λόγω συντρέχοντος πταίσματος των εναγόντων σε ποσοστό 99%, ο οποίος θα ερευνηθεί στην ουσία του.

Θ Ε Ω Ρ Η Ο Η Κ Ε
Ο Ε Ι Σ Η Γ Η Τ Η Σ

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων απόδειξης και ανταπόδειξης, που εξετάστηκαν στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου και περιλαμβάνονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης και των εγγράφων, που νόμιμα προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες κατά τον Ιανουάριο του 2007 απευθύνθηκαν στη εναγομένη τράπεζα για τη λήψη στεγαστικού δανείου και δυνάμει της υπ' αριθ. 0010-2718-00002178771 σύμβασης στεγαστικού δανείου, που καταρτίστηκε στην Ρόδο την 08.01.2007, η εναγομένη χορήγησε σε αυτούς ένα στεγαστικό δάνειο, προκειμένου να πληρώσουν το τίμημα της κατοικίας που επρόκειτο να αγοράσουν στη Ρόδο. Το εν λόγω δάνειο συμφωνήθηκε σε συνάλλαγμα και δη σε ελβετικά φράγκα, κατά

ρητή συμφωνία «όσα την ημέρα της εκταμίευσης αντιστοιχούσαν σε 79.737,46 ευρώ», ήτοι με ημερομηνία εκταμίευσης την 15.01.2007, ήταν ποσού 128.776 ελβετικών φράγκων. Δυνάμει του υπ' αριθ. 4.1 όρου της δανειακής σύμβασης, συμφωνήθηκε ότι το δάνειο θα αποπληρωνόταν σε 180 συνεχείς μηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις. Επομένως, θα εξοφλούνταν εντός (180 δόσεις / 12 μήνες) δεκαπέντε ετών, ήτοι από το έτος 2007 μέχρι το έτος 2022. Περαιτέρω, σύμφωνα με τον υπ' αριθ. 3 όρο της εν λόγω δανειακής σύμβασης, το επιτόκιο συμφωνήθηκε να είναι σταθερό για την πρώτη τριετία, σε ποσοστό 3,42 και εν συνεχεία κυμαινόμενο, πλέον εισφοράς του Ν. 128/1975 0,12%. Η δε προσαρμογή του επιτοκίου συμφωνήθηκε να γίνεται με βάση τη μεταβολή του επιτοκιακού δείκτη LIBOR CHF τριμήνου, που προκύπτει από την αφαίρεση της τιμής του την ημερομηνία της προηγούμενης αναπροσαρμογής του από την τιμή του την ημερομηνία της διενεργούμενης μεταβολής. Για το σκοπό υπολογισμού της Μεταβολής του Δείκτη, ως ημερομηνίες αναπροσαρμογών λαμβάνονται υπ' όψιν οι ημερομηνίες των αντίστοιχων δημοσιεύσεων. Ως LIBOR τριμήνου νοείται ο αριθμητικός μέσος όρος των επιτοκίων που προσφέρονται στη διατραπεζική αγορά του Λονδίνου, στις 11.00 π.μ. περίπου ώρα Λονδίνου, για προθεσμιακές καταθέσεις σε ελβετικά φράγκα (CHF) διάρκειας τριών μηνών. Το ποσόν του δανείου εκταμιεύθηκε την 15.01.2007 και ενόψει του ότι η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου ήταν την ημερομηνία αυτή 1 προς 1,615, ανήλθε στο ποσό των 128.776 ελβετικών φράγκων, που αντιστοιχούσε σε 79.737,46 ευρώ. Επειδή το ποσό του δανείου ήταν πληρωτέο σε ευρώ, η εναγόμενη μετέτρεψε σε ευρώ το δανεισθέν χρηματικό ποσό και έτσι τελικώς το ποσόν του δανείου ανήλθε στις 79.737,46 ευρώ, τα οποία κατέβαλε η τράπεζα στους ενάγοντες. Άλλωστε, οι ενάγοντες θα κατέβαλαν σε ευρώ το τίμημα της αγοράς του ακινήτου του. Προς εξυπηρέτηση του δανείου, η εναγομένη άρχισε να τηρεί λογαριασμό, στον οποίο καταχωρούνται σε ελβετικά φράγκα τόσο οι χρηματικές καταβολές των εναγόντων όσο και οι δεδουλευμένοι τόκοι που βαρύνουν το δάνειο, αλλά και κάθε άλλη εγγραφή. Οι ενάγοντες ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα, λαμβάνουν τα εισοδήματά τους σε ευρώ και καταβάλλουν σε ευρώ τις συμφωνηθείσες τοκοχρεολυτικές δόσεις για την εξόφληση του δανείου. Περαιτέρω, σύμφωνα με τον υπ' αριθ. 4.3 όρο της δανειακής σύμβασης, η εξόφληση του δανείου θα γίνει

είτε σε αυτούσιο συναλλάγμα είτε με το σε ευρώ ισάξιο του συναλλάγματος ελβετικών φράγκων, υπολογιζόμενο την ημερομηνία πληρωμής της δόσης, με βάση την ισοτιμία του οικείου συναλλάγματος. Πρόκειται για Γ.Ο.Σ., διότι δεν αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των συμβαλλομένων και ήδη διαδίκων αλλά διατυπώθηκε εκ των προτέρων από την εναγόμενη με σκοπό χρήση για μελλοντικές συμβάσεις. Με την πάροδο του χρόνου, διαφοροποιήθηκε σημαντικά η ισοτιμία του ευρώ προς το ελβετικό φράγκο σε σχέση με την ισχύουσα κατά το χρόνο εκταμίευσης του δανείου ισοτιμία. Σταδιακά, η απόσταση των δύο νομισμάτων μειώθηκε και το ελβετικό φράγκο ισχυροποιήθηκε ουσιαστικά έναντι του ευρώ. Τον Μάρτιο του 2013, η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου διαμορφώθηκε σε 1 προς 1,220. Πρόκειται για μεγάλη απόκλιση από την ισοτιμία 1 προς 1,615, που ίσχυε κατά το χρόνο εκταμίευσης του δανείου, δηλαδή την 15.01.2007. Αυτή η μεταβολή είχε ως αποτέλεσμα να υποχρεούνται οι ενάγοντες να καταβάλουν περισσότερα χρήματα για την αποπληρωμή των τοκοχρεολυτικών δόσεων του δανείου. Η αύξηση του ποσού της δόσης κατέστη αναπόφευκτη, δεδομένου ότι σταδιακά το ευρώ κατέστη ασθενέστερο έναντι του ελβετικού φράγκου και ειδομένως απαιτούνταν ολοένα και περισσότερα ευρώ, για να σχηματισθεί το ίδιο ποσόν της μηνιαίας δόσης σε φράγκα. Ενδεικτικά, για τη μηνιαία δόση του Φεβρουαρίου 2007, έπρεπε να καταβάλουν 560 ευρώ, ενώ τον Ιανουάριο του 2008 για την ίδια δόση όφειλαν να καταβάλουν 585 ευρώ, Τον Ιανουάριο του 2009 622 ευρώ και τον Δεκέμβριο του 2010 641,62 ευρώ. Παρά τη δυσχέραση των καταβολών τους, οι ενάγοντες δεν έπαυσαν να καταβάλουν τις μηνιαίες δόσεις τους. Το υπόλοιπο της οφειλής τους, δηλαδή το άληκτο κεφάλαιο, τον Απρίλιο του 2015, ανερχόταν στο ποσόν των 80.683,37 ευρώ, που δεν αμφισβητεί ειδικώς η εναγόμενη, ενώ το αρχικώς ληφθέν ποσό του δανείου ήταν 79.737,46 ευρώ. Δηλαδή, αν και οι ενάγοντες καταβάλλουν ανελλιπώς επί 8 έτη τις μηνιαίες δόσεις τους, το ποσό που οφείλεται σε ευρώ, δυνάμει της προμνησθείσας δανειακής σύμβασης, όχι απλώς δεν μειώθηκε, αλλά αυξήθηκε σε σχέση με το αρχικώς ληφθέν ποσό και αυτό συνέβη ακριβώς λόγω της μεγάλης μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας μεταξύ των δύο νομισμάτων. Πρόκειται για πολύ σημαντική οικονομική ανατροπή ως προς την ποσότητα της αντιπαροχής που οφείλει στην τράπεζα ο αντισυμβαλλόμενός της, ο οποίος λόγω του είδους της σύμβασης έχει την ιδιότητα του καταναλωτή (βλ. ΟΛΑΠ

13/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Αυτή η ανατροπή οφείλεται στο περιεχόμενο του όρου 4.3 της εν λόγω δανειακής σύμβασης, με τους οποίους συμφωνήθηκε να καταβάλλονται οι μηνιαίες δόσεις στο νόμισμα χορήγησης του δανείου, δηλαδή σε ελβετικά φράγκα, με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης του ελβετικού φράγκου την ημέρα της καταβολής. Οπωσδήποτε, οι εν λόγω όροι της δανειακής σύμβασης απέκλιναν από τις τυπικά και συναλλακτικά δικαιολογημένες προσδοκίες του ενάγοντος ως προς τη δυνατότητα να αυξάνεται το μη ληξιπρόθεσμο ποσόν του κεφαλαίου παρά τις ενήμερες καταβολές των δόσεων λόγω της διακύμανσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου. Οι όροι αυτοί είναι ασαφείς και αόριστοι και ως εκ τούτου καταχρηστικοί και άκυροι και δι' αυτών η εναγόμενη παραβίασε την υποχρέωση σαφήνειας και διαφάνειας των Γ.Ο.Σ. Έτσι, ο διαθέτων τη μέση αντίληψη κατά τον σχηματισμό της δικαιοπρακτικής του συμπεριφοράς καταναλωτής, ο οποίος όμως δεν διαθέτει την απαιτούμενη οξύνοια και δεισδυτικότητα στις οικονομικές έννοιες κατά το χρόνο της ενημέρωσής του από τους υπαλλήλους της τράπεζας, δεν δύναται να αντιληφθεί τις συμβατικές δεσμεύσεις, που αναλαμβάνει, ιδίως δε αναφορικά με τη σχέση παροχής και αντιπαροχής. Ειδικότερα, με αυτόν τον όρο δεν παρουσιάζονται κατά τρόπο σαφή και ορισμένο οι υποχρεώσεις του αντισυμβαλλόμενου της τράπεζας και εν προκειμένω του ενάγοντος, διότι δεν διατυπώνεται ευκρινώς ο τρόπος λειτουργίας της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην πράξη, οι ιδιαιτερότητες του μηχανισμού μετατροπής του δανεισθέντος ποσού από το ένα νόμισμα στο άλλο ούτε η σχέση μεταξύ του μηχανισμού αυτού και των τυχόν άλλων, που συμφωνήθηκαν με άλλους Γ.Ο.Σ. σχετικά με την αποδέσμευση και την αποπληρωμή δανείου, ούτως ώστε οι ενάγοντες να μπορούσαν να εκτιμήσουν τις οικονομικές συνέπειες, που θα μπορούσε να έχει γι' αυτούς ο εν λόγω όρος και ειδικότερα να διαγνώσουν εκ των προτέρων ότι ήταν πιθανό να αυξηθεί υπέρμετρα στο μέλλον το ύψος των μηνιαίων τοκοχρεολυτικών δόσεων αλλά και το ύψος του ανεξόφλητου κεφαλαίου του δανείου στην περίπτωση που η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου διαφοροποιούνταν σε βάρος τους. Αυτό επιβαλλόταν, διότι οι ενάγοντες δεν διέθεταν ιδιαίτερες γνώσεις αναφορικά με τους νομισματικούς κανόνες, τις συνθήκες της αγοράς και το κόστος του χρήματος. Δεν είχαν ούτε εμπειρία από σοβαρές συναλλαγές με ξένα

νομίσματα. Επομένως, παρά το ότι διαθέτουν την επιμέλεια του μέσου συνετού καταναλωτή, δεν ήταν εφικτό να συνειδητοποιήσουν εκ των προτέρων τις κρίσιμες πτυχές της δανειακής σύμβασης, όπως αυτές εκδηλώθηκαν, και συνεπώς τις συμβατικές δεσμεύσεις, που ανέλαβαν. Οι ανωτέρω όροι από γραμματική άποψη ήταν μεν διατυπωμένοι με σαφήνεια, αλλά σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην πρώτη σκέψη της παρούσας απόφασης, αυτή η σαφήνεια δεν αρκεί από μόνη της για τη διαπίστωση της εγκυρότητάς τους βάσει των κριτηρίων του ν. 2251/1994 και της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ, σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στην ανωτέρω υπό στοιχείο ΙΙΙ μείζονα σκέψη. Λόγω της αοριστίας τους ως προς τις οικονομικές συνέπειές τους, οδηγούν στη διάψευση των τυπικών και δικαιολογημένων προσδοκιών του πελάτη της τράπεζας- καταναλωτή και εν προκειμένω του ενάγοντος. Όσα δε η εναγομένη ισχυρίζεται περί του ότι οι ενάγοντες διέθεταν επαρκή πληροφόρηση σχετικά με τις ιδιομορφίες της σύμβασης που υπέγραψε και ο μάρτυρας ανταποδείξεως κατέθεσε ότι ο αρμόδιος τραπεζικός υπάλληλος τον ενημέρωσε πλήρως και με τη χρήση παραδειγμάτων για το ενδεχόμενο μεταβολής των νομισματικών συνθηκών, υπό τις οποίες υπεγράφη η σύμβαση αυτή, είναι αβάσιμα, καθόσον στην πραγματικότητα η όποια πληροφόρηση των εναγόντων εκ μέρους της ήταν επιφανειακή και ως εκ τούτου ελλιπής. Συγκεκριμένα, η εναγομένη δεν παρουσίασε στους ενάγοντες ούτε με το κείμενο της σύμβασης ούτε με χωριστό έγγραφο ένα ρεαλιστικό παράδειγμα διαμόρφωσης των υποχρεώσεών τους στο μέλλον, το οποίο να στηρίζεται στην εκδοχή ότι θα μεταβαλλόταν προς οποιαδήποτε κατεύθυνση η ισοτιμία των δύο νομισμάτων. Αυτή η παράλειψή της ήταν ουσιώδης, διότι η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας είναι αναμενόμενη μεταβολή σε βάθος χρόνου, πράγμα που γνωρίζει η τράπεζα ακριβώς λόγω της ιδιότητάς της, δηλαδή του αντικειμένου των εργασιών της. Για το μέσο επιμελή πλην όμως άπειρο περί τις δανειακές συμβάσεις σε συνάλλαγμα καταναλωτή, όπως ήταν οι ενάγοντες, ο όρος αυτός προσφέρει πλήρη κάλυψη από οποιοδήποτε συναλλαγματικό κίνδυνο, επειδή επί δυσμενούς μεταβολής της ισοτιμίας αφενός παρέχεται προστασία υπό την έννοια ότι μέρος του κόστους το επωμίζεται η τράπεζα και αφετέρου καθίσταται δυνατή η μετατροπή των δανειακών υποχρεώσεων σε ευρώ, ώστε να παύσουν να επιδρούν δυσμενώς οι μεταβολές της ισοτιμίας των νομισμάτων. Τελικώς, όμως, αυτή η δυνατότητα μετατροπής του υπολοίπου του δανείου σε ευρώ είναι

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

πρακτικά ανεφάρμοστη, ενόψει του ότι το υπό μετατροπή εναπομένον οφειλόμενο κεφάλαιο είναι ήδη μεγαλύτερο του αρχικού χορηγηθέντος και η τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία εις βάρος του. Επομένως, η εναγομένη δεν προσφέρει στους ενάγοντες ουσιαστική, δηλαδή πρακτικά χρήσιμη δυνατότητα απεμπλοκής τους από την υποχρέωσή του να καταβάλουν μέχρι το έτος 2022 τις οφειλόμενες μηνιαίες δόσεις στην εκάστοτε τιμή πώλησης του ελβετικού φράγκου κατά την ημερομηνία της καταβολής. Ο μεγάλος κίνδυνος της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας, τον οποίο ανέλαβαν και υφίστανται οι ενάγοντες, ο οποίος προσήκει σε επενδυτικές και όχι σε καταναλωτικές συμβάσεις, όπως η μεταξύ των διαδίκων συναφθείσα και η πρακτική αδυναμία άσκησης του δικαιώματός τους να μετατρέψουν το άληκτο κεφάλαιο του δανείου από ελβετικά φράγκα σε ευρώ, επιφέρει τη σημαντική άνευ σπουδαίου λόγου διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων εις βάρος τους και αποτελούν ενισχυτικό επιχείρημα, πέραν της ανωτέρω αποδειχθείσας ασάφειας των επίδικων Γ.Ο.Σ. της δανειακής σύμβασης, υπέρ της κρίσης ότι οι όροι αυτοί είναι καταχρηστικοί και ως εκ τούτου άκυροι. Επομένως, αφού αποδείχθηκε ότι μεταξύ των διαδίκων υφίσταται η επίδικη σύμβαση δανείου, θα πρέπει να απορριφθεί η ένσταση παραγραφής εκ του άρθρου 157 ΑΚ, την οποία πρότεινε η εναγομένη. Και τούτο διότι, αφενός, η υπό κρίση αγωγή, δεν περιλαμβάνει αυτοτελή βάση (κύρια ή επικουρική) ερειδομένη στις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ και αφετέρου το Δικαστήριο δέχτηκε στην προκειμένη περίπτωση την καταχρηστικότητα του ως άνω όρου της ένδικης σύμβασης και το γεγονός ότι οι ενάγοντες δεν είχαν τη δυνατότητα να αντιληφθούν, κατά την κατάρτιση της σύμβασης, τις συνέπειες, που θα μπορούσαν να έχουν, κατά τη διάρκεια της εξόφλησης του δανείου, οι σχετικοί όροι της σύμβασης, σε περίπτωση μεταβολής της ισοτιμίας μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου. Περαιτέρω, από την ακυρότητα του όρου του άρθρου 14 της δανειακής σύμβασης δημιουργείται κενό, το οποίο θα έπρεπε κατ' αρχήν να καλυφθεί με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου και ειδικότερα με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 291 ΑΚ, κατά την οποία, όταν πρόκειται για χρηματική οφειλή σε ξένο νόμισμα, πληρωτέα στην Ελλάδα, ο οφειλέτης, αν δεν συμφωνήθηκε το αντίθετο, δικαιούται να πληρώσει σε εγχώριο νόμισμα με βάση

την τρέχουσα αξία του ξένου νομίσματος στο χρόνο και τον τόπο της πληρωμής. Ωστόσο, η ρύθμιση αυτή ταυτίζεται με εκείνη του κριθέντος καταχρηστικού όρου της δανειακής σύμβασης και η εφαρμογή της αντί του προκείμενου όρου θα κατέληγε στο ίδιο αποτέλεσμα, δηλαδή στη διάψευση των ευλογών προσδοκιών των εναγόντων περί την πορεία της συναλλακτικής σχέσης τους με την εναγόμενη και συνακόλουθα στην κατά τον ίδιο τρόπο σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των μεταξύ τους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων εις βάρος τους. Ως εκ τούτου, η διάταξη του άρθρου 291 ΑΚ, η οποία άλλωστε δεν είναι δεσμευτική, εφόσον δεν θεσπίζει υποχρέωση, αλλά δικαίωμα του οφειλέτη, είναι ανεφάρμοστη, δοθέντος ότι δεν τείνει να αντικαταστήσει την τυπική ισορροπία που εισάγει η σύμβαση μεταξύ των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών με μια ουσιαστική ισορροπία, ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους ισότητα, όσα δε αντίθετα ισχυρίζεται η εναγόμενη είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Επομένως, το προκαλούμενο στην εν λόγω σύμβαση κενό αναφορικά με την ισοτιμία, βάσει της οποίας θα υπολογίζονται οι καταβολές του ενάγοντος σε ευρώ, πρέπει να πληρωθεί με συμπληρωματική κατ' άρθρο 200 ΑΚ ερμηνεία της σύμβασης, ούτως ώστε αυτή να ανταποκρίνεται πλέον στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Λαμβάνοντας υπ' όψιν: α) την υποχρεωτική για κάθε χρηστό και συνετό συναλλασσόμενο αρχή της συναλλακτικής ευθύτητας και τις σύμφωνες με αυτή συνήθειες των συναλλαγών, β) το είδος, τη φύση και το σκοπό της επίδικης σύμβασης, την οποία συνήψαν οι διάδικοι και δη το γεγονός ότι καταρτίσθηκε στην Ελλάδα με σκοπό την αποπληρωμή τιμήματος για την αγορά κατοικίας, το οποίο οι ενάγοντες θα αποπλήρωναν σε ευρώ και όχι με σκοπό την επένδυση των χρημάτων του δανείου και την αποκόμιση κέρδους από τη διακύμανση της ισοτιμίας των δύο νομισμάτων, γ) τα συμφέροντα αμφοτέρων των διαδίκων, εκ των οποίων εκείνα της εναγόμενης δεν εξαρτώνται από την ισοτιμία των δύο νομισμάτων, αλλά εξυπηρετούνται μέσω του προαναφερθέντος κυμαινόμενου επιτοκίου, με το οποίο συμφωνήθηκε ότι θα αποπληρωθεί το δάνειο, δ) τις συνθήκες, που επικρατούσαν στις χρηματαγορές μέχρι το έτος 2007, οπότε και συνήφθη η επίδικη σύμβαση, και οι οποίες χαρακτηρίζονταν από τη σταθερότητα της ισοτιμίας μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου, ε) το γεγονός ότι οι ενάγοντες ως Έλληνες πολίτες και μόνιμοι κάτοικοι της ημεδαπής χρησιμοποιούν μόνο το εγχώριο νόμισμα, δηλαδή το

ΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ευρώ, στις συναλλαγές τους, στ) το γεγονός ότι οι ενάγοντες δεν είχαν στην κατοχή τους μεγάλο ποσό ελβετικών φράγκων, ώστε να δύνανται να καταβάλουν τις εξοφλητικές δόσεις χωρίς να αναγκάζονται να αγοράζουν ελβετικά φράγκα σε ολοένα και υψηλότερη τιμή και να τα μετατρέπουν αμέσως σε ευρώ, για να αποπληρώνουν τα δάνειά τους, ζ) το γεγονός ότι το χορηγηθέν λόγω δανείου χρηματικό ποσό εκταμιεύθηκε μεν σε ελβετικά φράγκα αλλά αμέσως μετετράπη σε ευρώ από την ίδια την εναγόμενη, προκειμένου να δύνανται να τα χρησιμοποιήσουν οι ενάγοντες για την αγορά της κατοικίας που προεκτέθηκε και η) τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ, κατά την οποία με τη σύμβαση δανείου ο ένας των συμβαλλομένων μεταβιβάζει στον άλλον κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα και αυτός υποχρεούται να του αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εναγόμενη δεν επιτρέπεται για την είσπραξη των δόσεων του δανείου, να εφαρμόζει συναλλαγματική ισοτιμία διαφορετική της ισχύουσας κατά τις ημερομηνίες εκταμίευσης του δανεισθέντος ποσού χρημάτων. Επομένως, είναι εύλογο και δικαιολογημένο να υπολογίζει με βάση την ισοτιμία αυτή και τις εξοφλητικές καταβολές του ενάγοντος σε ευρώ. Ενόψει αυτών, ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι οι ενάγοντες ασκούν καταχρηστικά τις ένδικες αξιώσεις τους, δήθεν διότι ενώ γνώριζαν την δυνατότητα λήψης προγράμματος προστασίας από την διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, αλλά και την δυνατότητα μετατροπής ανά πάσα στιγμή του νομίσματος του δανείου σε ευρώ, εντούτοις δεν έκαναν χρήση των ως άνω δικαιωμάτων τους, προκειμένου να εξαλείψουν τον κίνδυνο από την διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, ελέγχεται απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος, ενώ μόνο το γεγονός ότι οι ενάγοντες άσκησαν την ένδικη αγωγή τους 8 έτη μετά την σύναψη της επίδικης σύμβασης δανείου και 5 έτη μετά την αποδυνάμωση του ευρώ έναντι του ελβετικού φράγκου, δεν αρκεί για να καταστήσει την άσκηση της αγωγής αυτής καταχρηστική, καθόσον μόνη η μακροχρόνια αδράνεια του δικαιούχου και όταν ακόμη δημιούργησε την εύλογη πεποίθηση στον υπόχρεο ότι δεν υπάρχει το δικαίωμα ή ότι δεν πρόκειται αυτό να ασκηθεί, δεν αρκεί για να καταστήσει καταχρηστική τη μεταγενέστερη άσκησή του, αλλά απαιτείται να συντρέχουν πρόσθετα ειδικές συνθήκες και περιστάσεις, προερχόμενες κυρίως από την συμπεριφορά του δικαιούχου, που

προηγήθηκε της άσκησης του δικαιώματος του, αλλά και του υποχρέου, ενόψει των οποίων και της αδράνειας του δικαιούχου, η άσκηση του δικαιώματος που επακολούθησε και τείνει στην ανατροπή της κατάστασης που διαμορφώθηκε κάτω από τις ανωτέρω ειδικές συνθήκες και διατηρήθηκε για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, να εξέρχεται από τα όρια που διαγράφονται με τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ. Ενόψει αυτών, ουδεμία αμέλεια βαρύνει τους ενάγοντες ως προς την άγνοια των προαναφερόμενων περιστατικών και ο ισχυρισμός της εναγομένης, ο θεμελιούμενος στην ΑΚ 300 ότι στην έκταση της ζημίας συνετέλεσε οικείο ππαίσμα των ζημιωθέντων, ελέγχεται ως ουσιαστικά αβάσιμος. Τέλος, το αίτημα των εναγόντων περί καταβολής χρηματικής ικανοποίησης, για την αποκατάσταση της ηθικής τους βλάβης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο στην ουσία του, αφού, ναι μεν, αποδείχθηκε ότι η αντισυμβαλλομένη τους, παραβίασε, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, τις, βάσει της ΠΔΤΕ 2501/2002, υποχρεώσεις διαφώτισης και ενημέρωσης, γεγονός που συνιστά παρανομία, κατά την ΑΚ 914, πλην όμως, δεδομένης της ακυρότητας των ανωτέρω όρων της επίδικης δανειακής σύμβασης, ως καταχρηστικών κατά την έννοια του Ν. 2251/1994, όρους, δεν προκλήθηκε, κατ' αποτέλεσμα, ζημία στους ενάγοντες ούτε ηθική τους βλάβη.

Θ Ε Ω Ρ Ο Υ Η Κ Ε
Ο Ε Ι Σ Η Γ Η Τ Η Σ

Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει η αγωγή να γίνει εν μέρει δεκτή και ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της, να αναγνωρισθεί ότι ο υπ' αριθ. 4.3 όρος της προαναφερθείσας σύμβασης στεγαστικού δανείου, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων στην Ρόδο την 08.01.2007 είναι καταχρηστικός και ως εκ τούτου άκυρος και να υποχρεωθεί η εναγόμενη να υπολογίζει τις καταβολές, τις οποίες πραγματοποιούν οι ενάγοντες σε ευρώ, προς εκπλήρωση των απορρεουσών από την εν λόγω δανειακή σύμβαση υποχρεώσεών τους σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία, η οποία ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης του δανείου. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολό τους μεταξύ των διαδίκων, διότι η ερμηνεία των εφαρμοσθέντων κανόνων δικαίου ήταν ιδιαίτερως δυσχερής (άρθρο 179 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ με παρόντες τους διαδίκους.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ό,τι κρίθηκε στο σκεπτικό ως απορριπτέο.

ΔΕΧΕΤΑΙ κατά τα λοιπά, την αγωγή κατά την τέταρτη επικουρική της βάση.
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο υπ' αριθμόν 4.3 όρος της μνημονευομένης στο σκεπτικό της παρούσας δανειακής συμβάσεως, σύμφωνα με τον οποίοι «οι δόσεις αποπληρωμής του δανείου θα υπολογίζονται σε ελβετικά φράγκα με βάση τα εκάστοτε ισχύοντα επιτόκια και θα εξοφλούνται με χρέωση του συνδεδεμένου με το δάνειο λογαριασμού καταθέσεων του οφειλέτη κατά το ισότιμο ποσό σε ευρώ, το οποίο προκύπτει από τη μετατροπή της του ποσού της δόσης από ελβετικά φράγκα σε ευρώ με βάση την τιμή πώλησης από την Τράπεζα του ελβετικού φράγκου κατά την ημερομηνία πληρωμής της δόσης», τυγχάνει καταχρηστικός και, ως εκ τούτου, άκυρος, με συνέπεια οι καταβολές, που οι ενάγοντες πραγματοποιούν σε ευρώ προς εκπλήρωση των απορρεουσών από τις μνημονευόμενες στο σκεπτικό της παρούσας και κατωτέρω συμβάσεις υποχρεώσεών του, να πρέπει να υπολογίζονται από την εναγομένη σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία, που ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης του δανείου και δη για την με αριθμό 0010-2718-00002178771 δανειακή σύμβαση (ημερομηνία εκταμίευσης 15.01.2007), 1/1,615.

ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ μεταξύ των διαδίκων τα δικαστικά έξοδα.
Κρίθηκε και αποφασίστηκε στη Ρόδο στις 30 Αυγούστου 2017.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Δημοσιεύτηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στη Ρόδο στις 17 Αυγούστου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Τσαμπίκα Μαλιώνα

